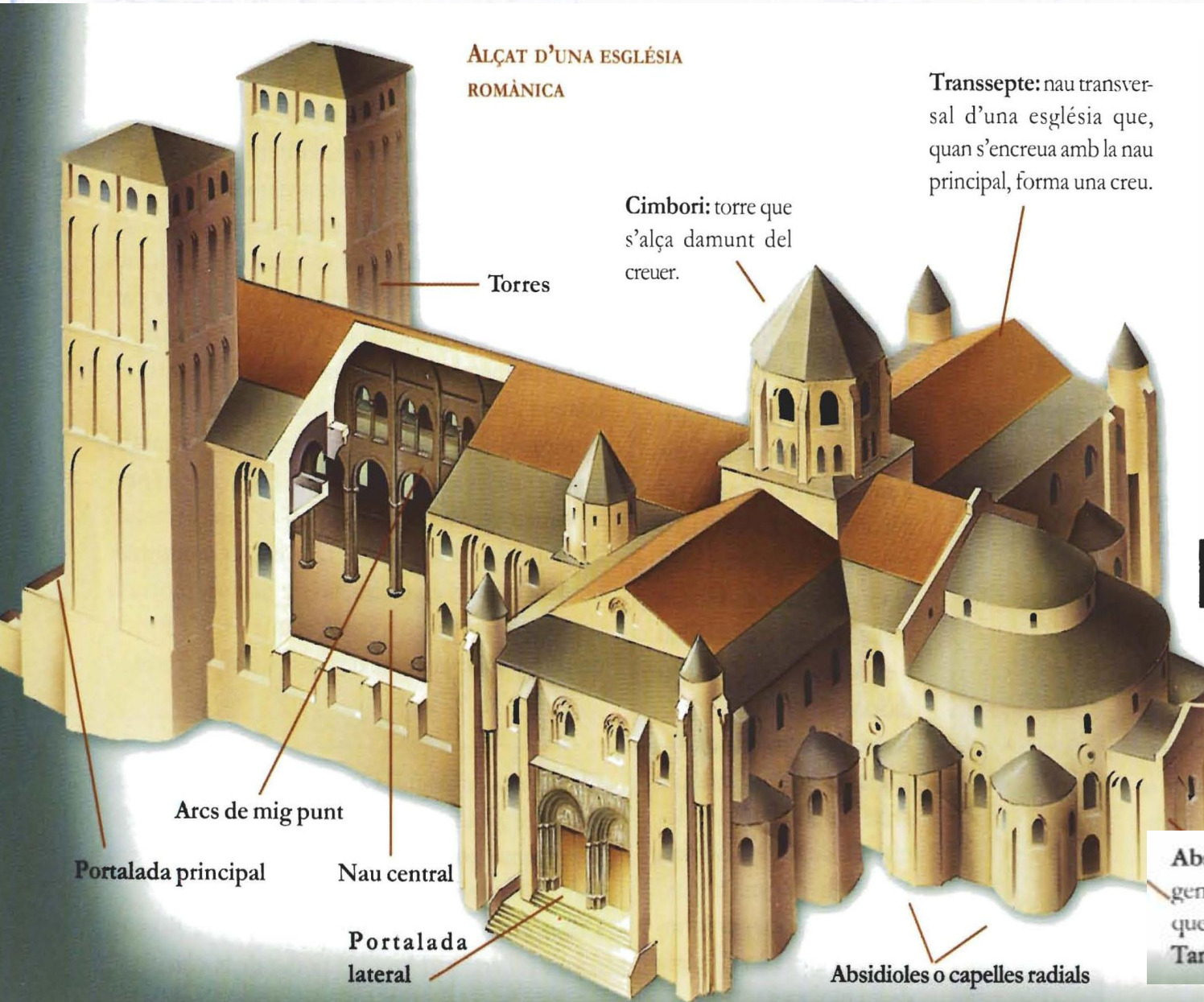

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

•CONTEXT HISTÒRIC
❖(VVVisualart)

ALÇAT D'UNA ESSLÉSIA ROMÀNICA

Torres

Cimbori: torre que s'alça damunt del creuer.

Transsepte: nau transversal d'una església que, quan s'encreua amb la nau principal, forma una creu.

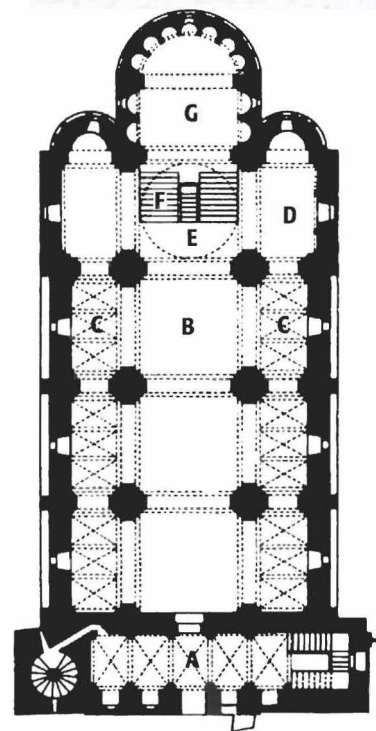
Arcs de mig punt

Portalada principal

Nau central

Portalada lateral

Absidioles o capelles radials

Absis: part d'una església, generalment de planta semicircular, que sobresurt de la façana posterior. També es coneix com «absida».

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

•CONTEXT HISTÒRIC

❖(VVT^a)

 Al segle XI, al llarg dels camins de pelegrinatge es van aixecar edificis que oferien trets comuns per damunt de les diferències nacionals i de les regionals, de França a Anglaterra, d'Itàlia a Espanya, de Catalunya a Galícia.

 Per damunt de tot, el romànic va ser un **art religiós** que plasmava les creences i les angoixes dels homes i de les dones de l'any mil. Va néixer com una sembra arquitectònica d'edificis imponents pel seu volum.

 Els artistes vivificaven les moles de pedra amb escultures que explicaven la Història Sagrada en timpans, muntants i capitells, o amb frescos, que omplien les parets amb il·lustracions policromes ingènues i convertien les esglésies en "*evangelis de pedra*". Arquitectures que parlaven.

 El romànic és una de les aportacions més genuïnes de la religió a l'art europeu

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

•CONTEXT HISTÒRIC
❖(VVT^a)

Els marbres de colors, les galeries d'arcs vius i el predomini de l'horitzontalitat constitueixen els trets distintius del romànic italià del que el conjunt de Pisa -baptisteri, catedral i campanile (torre inclinada)- són un bon exemple.

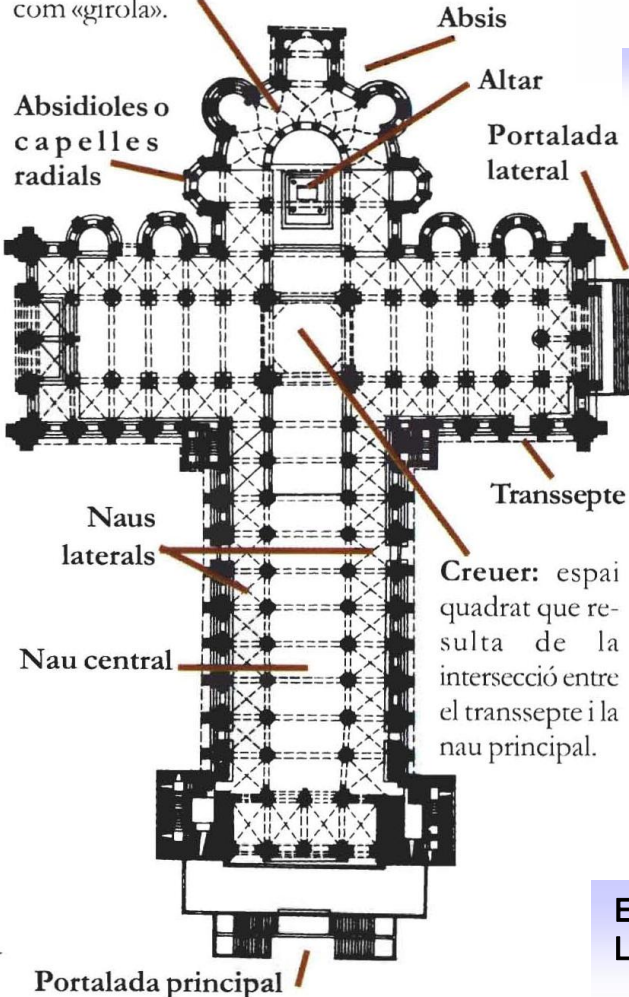

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?) (1029-1040)

❖ CARACTERÍSTIQUES ARQUITECTURA

PLANTA D'UNA ESSLÈSIA ROMÀNICA

Deambulatori: corredor que prolonga les naus laterals i circumda el cor d'una església. També es coneix com «girola».

volta d'aresta

- L'escultura i la pintura se subordinen a les necessitats i preferències de l'arquitectura.
- L'arc de mig punt és molt utilitzat.
- Les voltes d'aresta i de canó s'usen per a la coberta; les cúpules s'empren normalment en els creuers dels temples.
- Les columnes i els pilars són els principals elements interiors de sustentació. Els pilars cruciformes adquireixen una gran rellevància.
- Els contraforts i els murs @ massissos suporten la càrrega de les voltes.
- La llum hi penetra per unes obertures escasses i estretes i hi crea efectes de clarobscur.
- El material més comú és la pedra.

Evolució del pilar cruciforme (amb forma de creu) durant l'Edat Mitjana. La forma de creu és deguda a l'assentament dels arcs que sostenen les voltes

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

❖ CARACTERÍSTIQUES ARQUITECTURA

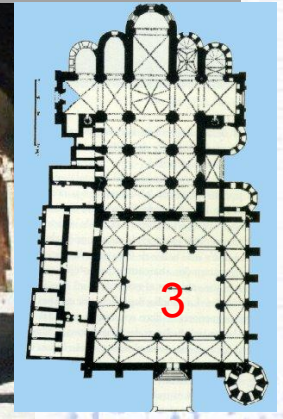
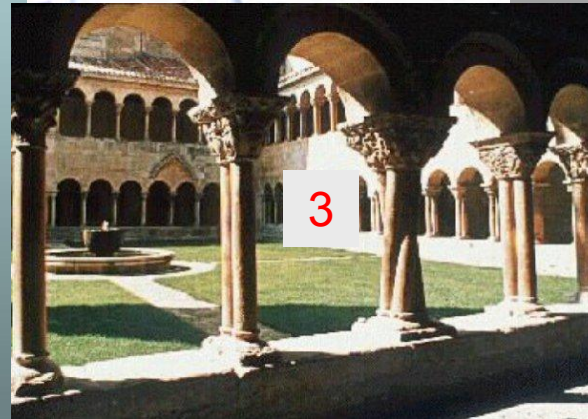
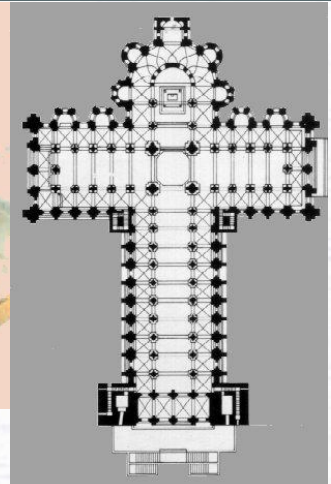
TIPOLOGIA :

Les principals construccions arquitectòniques són:

L'església, habitualment de planta de creu llatina, amb cimbori (1) i campanars. (2)

El monestir, que s'articula al voltant del claustre. (3)

El castell.

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

•CONTEXT HISTÒRIC ❖(VVVisualart)

- ❖ El terme «romànic», utilitzat per referir-se a l'art de l'alta edat mitjana a l'Europa occidental, fou proposat per primer cop al segle XIX amb la intenció de sintetitzar l'anhel per enllaçar amb l'art romà i també la semblança amb el procés de formació de les llengües romàniques.
- ❖ L'art romànic s'inicià al segle X i arribà a la seya màxima esplendor al segle XII, i al segle XIII deixà pas al gòtic.
- ❖ Aquesta manifestació artística es caracteritza pel gran nombre d'escoles regionals que generà i que es diferenciaren a l'hora d'aplicar els mateixos principis fonamentals.

—Primer romànic. Arquitectura:

—Arquitectura. França:

—Arquitectura. Regnes hispànics:

—Arquitectura. Anglaterra, Itàlia i Alemanya:

—Arquitectura tardoromànica cistercenca:

- ❖ A banda de les influències de l'art romà, l'art romànic utilitzà també elements germànics, bizantins, islàmics i armenis@.

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

•CONTEXT HISTÒRIC(TD)

Amb l'estil romànic, l'art occidental va aconseguir per primera vegada una unitat que no s'havia donat des de la caiguda de l'Imperi romà.

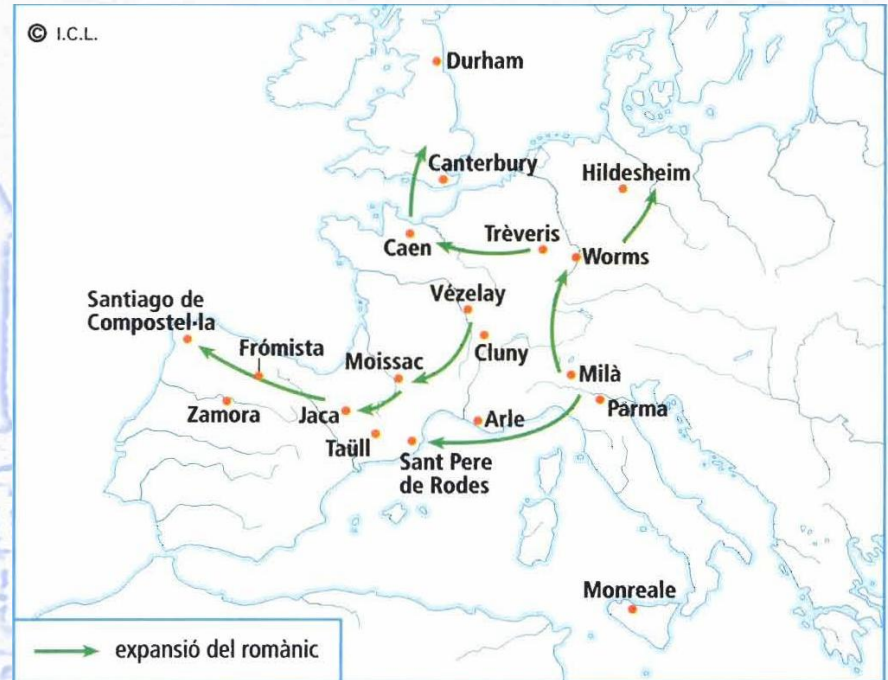
Les causes són:

la relativa estabilitat fronterera que es va aconseguir a partir del segle XI :una certa pau política i militar.

Quan en el segle XIX es va iniciar l'estudi de l'art medieval, va cridar l'atenció sobretot la monumentalitat dels monestirs i de les catedrals, que es van considerar una derivació de l'art de Roma;

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

•CONTEXT HISTÒRIC(vv)

- Mapa de la difusió del romànic a europa.
- *Cal fer-hi tres observacions: la Borgonya com a centre. la línia de penetració pel nord de la Península des dels Pirineus fins a Santiago a través de les rutes de pelegrinatge i la comunicació de la Lombardia amb Catalunya.*

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

•CONTEXT HISTÒRIC(TD)

- ❖ El feudalisme, amb la participació activa de l'Església, es va imposar per tot Europa com a sistema econòmic, social i jurídic, regulador de les relacions entre els diversos estaments de la societat.
- ❖ Entre els nobles, la vinculació de les persones es feia a través de les relacions de vassallatge, que comportava una relació de servei i amistat entre nobles, per la qual un d'ells (*Vassall*) prometia a un altre (*senyor*) fidelitat i serveis a canvi de protecció.

Els cavallers obeïen un codi que els obligava a fer uns rituals determinats. A la cerimònia d'armadura, als nous cavallers se'ls cenyia l'espasa, com pots veure en aquesta miniatura.

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

•CONTEXT HISTÒRIC(TD)

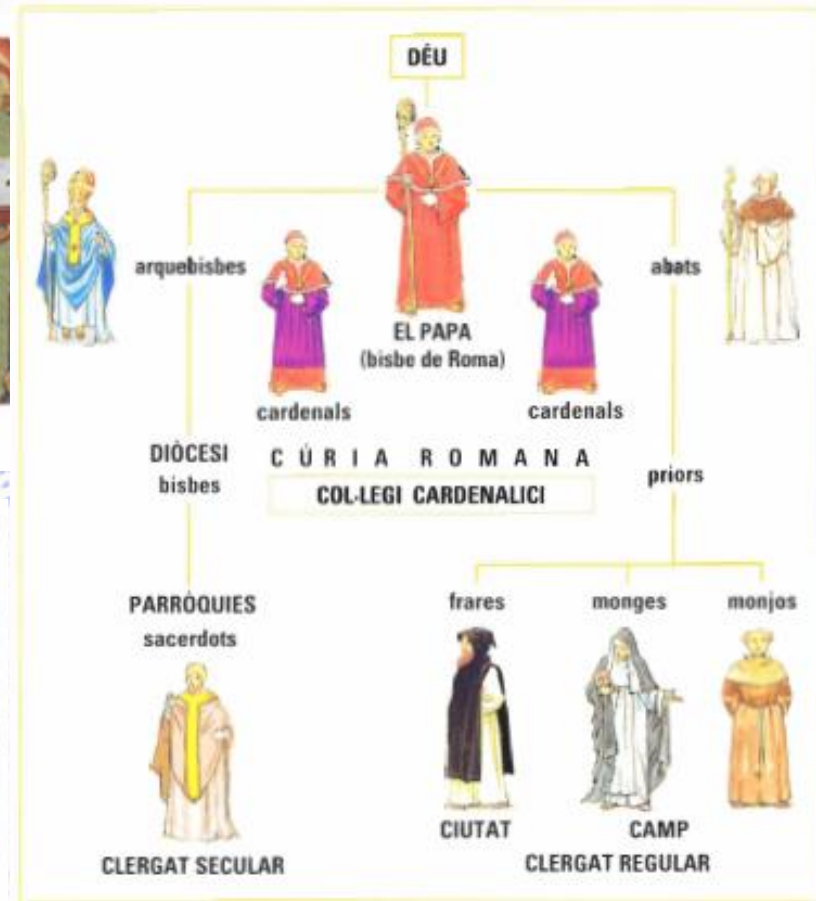
L'Església regulava molts aspectes de la vida privada, com el matrimoni, cerimònia que representa aquesta miniatura del segle XIII.

Monjos copistes a l'escriptori.

Monges dedicades a tenir cura dels malalts.

- † Es va consolidar una societat teocèntrica i piramidal que es va perpetuar fins a l'edat moderna.
- † L'Església, com a institució, va ser un dels estaments que controlaven el poder -juntament amb la noblesa-, alhora que va esdevenir el principal focus d'irradiació cultural.

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

•CONTEXT HISTÒRIC(TD)

Els monestirs i les escoles catedralícies van aplegar, en els seus *scriptori* el saber intel.lectual i, sobretot, els coneixements teològics de l'època.

L'Església va dirigir el pensament de l'època vers la religiositat i l'homogeneïtzació.

Van contribuir decisivament a aquesta tasca la xarxa de monestirs benedictins - sobretot el de Cluny (França)

•Abadia de Cluny @

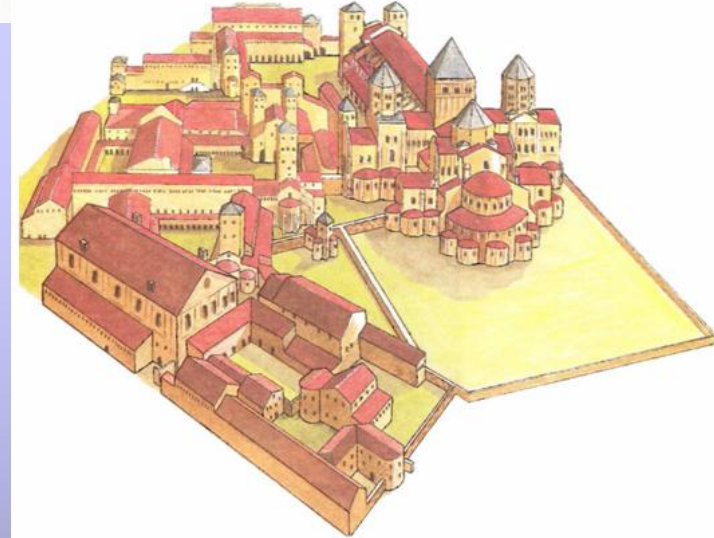

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

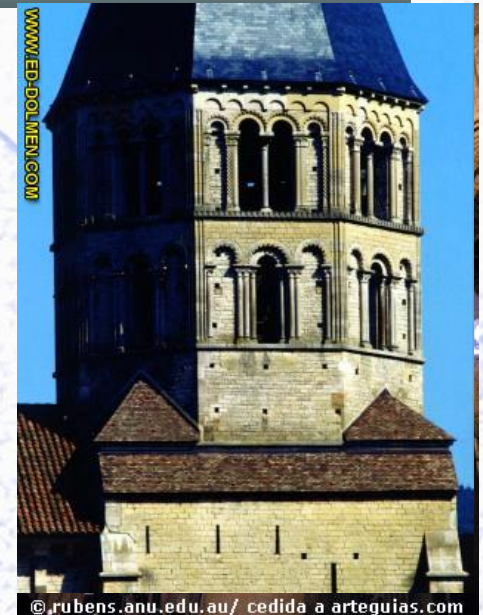
•CONTEXT HISTÒRIC(TDV)

- ❖ La tasca de la xarxa de monestirs benedictins - el cas de Cluny (França)
- ❖ Pels volts de l'any mil. en ple apogeu del món feudal. els diversos corrents preromànics desemboquen en el que és considerat com a primer estil europeu: el romànic,
- ❖ L'edifici paradigmàtic de l'art romànic és el monestir. i el més important de l'època, el de Cluny,
- ❖ Desgraciadament ha estat destruït. encara que s'han pogut refer els plànols d'aquest immens cenobi.
- ❖ Cluny és l'orde que unifica el ritu catòlic i impulsa l'estètica del romànic.
- ❖ La part més destacada del conjunt d'edificis és l'església, a què tenien accés tant els monjos com els senyors feudals i els serfs dels voltants.
- ❖ Presidida per un gran pòrtic, té planta de creu llatina, amb una nau central més ampla i altres de laterals, Totes les línies convergeixen cap a la capçalera, on hi ha l'absis semicircular amb l'altar.
- ❖ La nau longitudinal és tallada perpendicularment per una nau transversal anomenada creuer. En la intersecció hi ha el cimbori de forma poligonal.

•Abadia de Cluny @

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

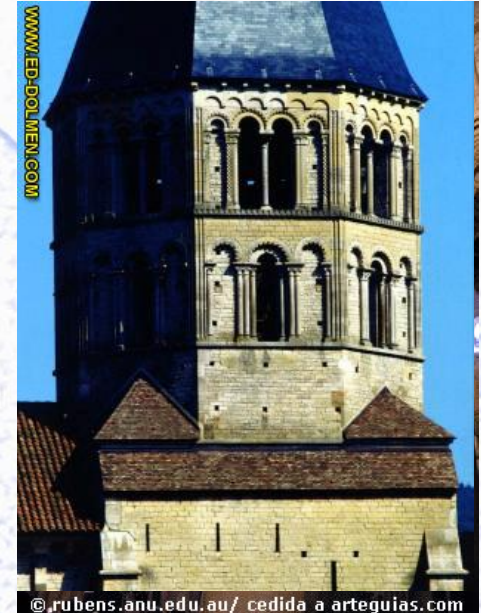
•CONTEXT HISTÒRIC(TDV)

- L'arquitectura romànica és essencialment **simbòlica**, no busca la bellesa formal o temporal *per se*, sinó que vol crear un univers d'imatges per atansar els cristians al seu ideal de divinitat.
- Simbòlicament, l'església romànica marca l'**espai-camí** per a la salvació en tres àmbits: el terrenal, el de transició i el diví,
- El terrenal és format pels trams quadrats de les naus, El quadrat era símbol de la imperfecció humana, però aquests trams, com un cabal d'aigua, ens impulsen cap a l'altar.
- El segon àmbit és el de transició i el trobem a l'espai comú a la nau central i al creuer. L'estructura circular sobre base quadrada assenyala la unió del món diví -el cercle, figura perfecta, sense principi ni fi- amb el terrenal (quadrat humà).
- Finalment, l'àmbit diví és l'absis semicircular, una figura perfecta que s'assimila a la forma del crani humà. Aquí convergeixen totes les línies estructurals de l'edifici. el final i el límit del camí.
- A més, l'absis. com que és orientat cap a l'est. serà el primer espai il.luminat pel sol en començar el dia.

- Reconstrucció del conjunt monumental de Cluny gràcies a plans conservats, Borgonya, França,

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

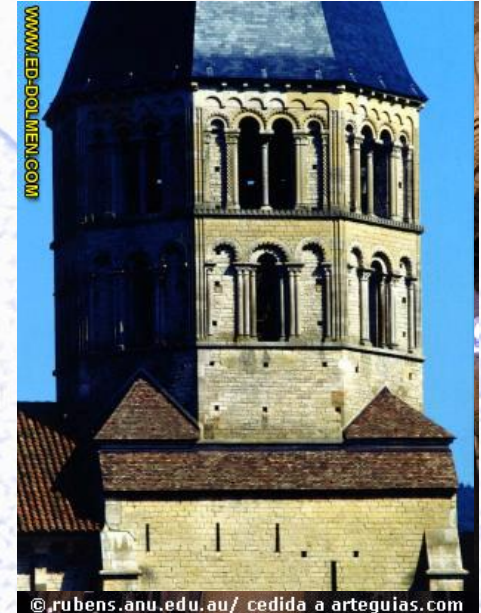
•CONTEXT HISTÒRIC(TDV)

- Tocant a l'església hi ha el claustre, gran pati central quadrangular amb arbres i un pou o una font, rodejat per una galeria d'arcs de mig punt recolzats sobre parells de columnes.
- El contrast entre la llum de la zona central, descoberta, i la penombra de les galeries donava als monjos que hi resaven i s'hi passejaven una sensació de recolliment.
- Les galeries comuniquen amb les diverses dependències annexes: refetor(menjador), cuines, sala capitular. cel·les. scriptorium. celler. ..
- Proper a l'entrada de l'església hi ha l'hostal per allotjar els pelegrins, i darrera de l'absis, el cementiri.
- Encara que en aquest període també van construir castells i edificis civils, la qualitat i la quantitat d'edificis religiosos marquen el caràcter cristià de l'art romànic.
- El monestir de Cluny fou la matriu d'aquest estil: tenia més de mil cinc-cents seus monacals per tot Europa. amb equips de picapedrers que seguien idèntiques tècniques i una obediència total a unes úniques regles.
- Malgrat tot. hi ha diferències estilístiques notables entre les diverses realitzacions, per la qual cosa han estat diferenciades almenys tres àmplies etapes del romànic, a les quals podem afegir nombroses particularitats regionals .

•Reconstrucció del conjunt monumental de Cluny gràcies a plans conservats, Borgonya, França,

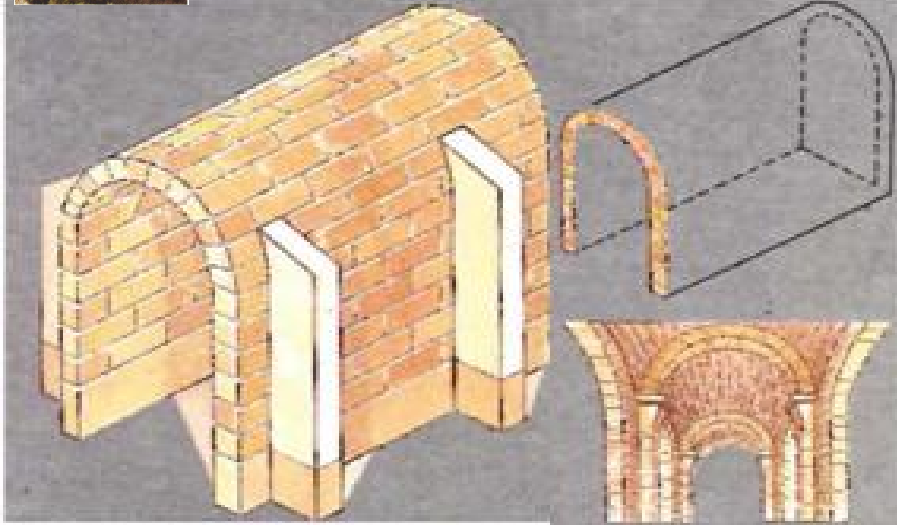
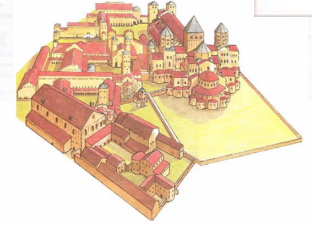
WWW.ED-DOLMEN.COM

©,rubens.anu.edu.au/ cedida a arteguias.com

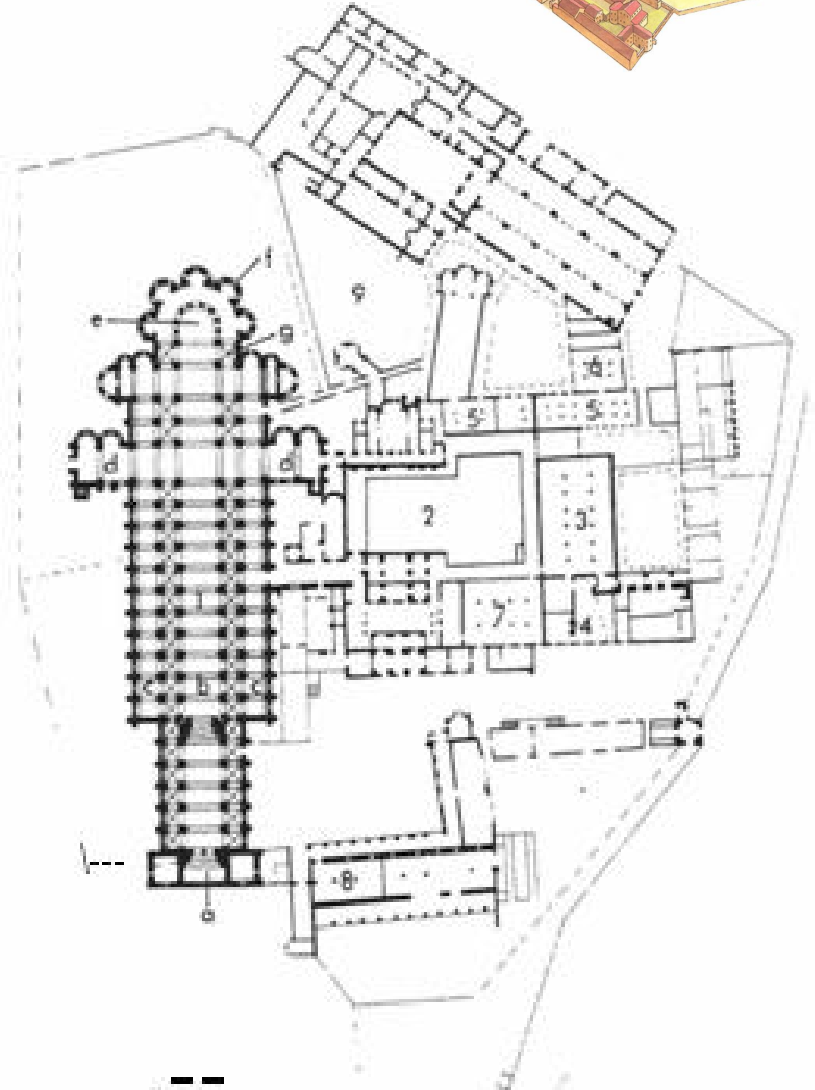
30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

•CONTEXT HISTÒRIC(TDV)

•Elements constructius de l'art romànic. A la nau central, l'ús de l'arc de mig punt genera la volta de canó, reforçada per arcs torals

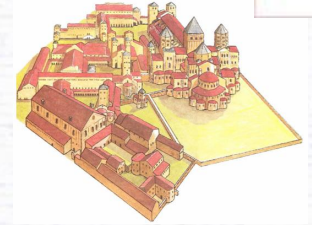
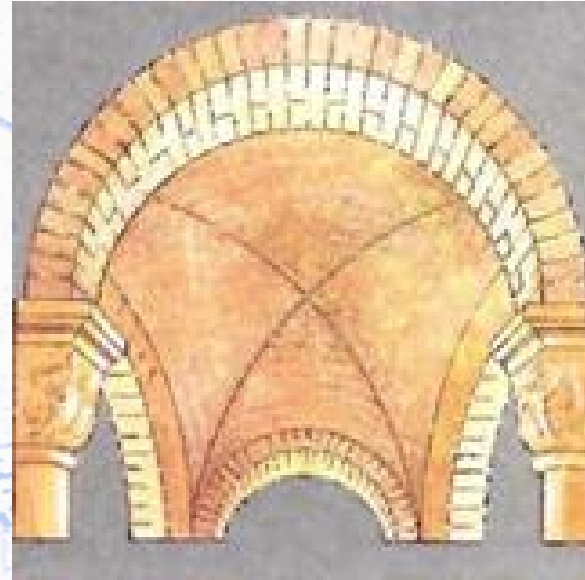
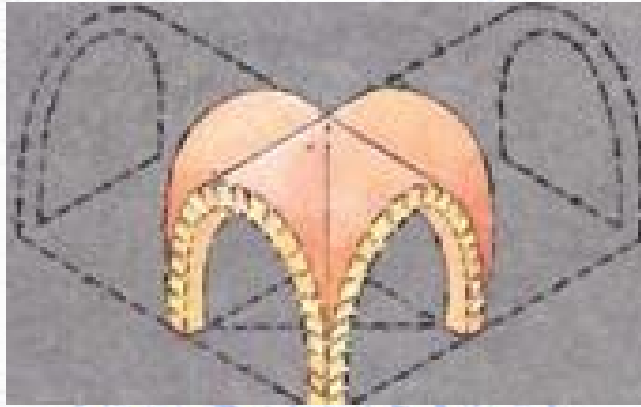
•Planta de "abadia de Cluny, fundada el 910 i consagrada el 1130. 1 Església: a. pòrtic; b. nau central; c. naus laterals; d. creuer; e. absis; f. absidioles; g. girola. 2 Claustre. 3 Refetor. 4 Cuines. 5 Sala capitular. 6 Dormitori. 7 Celler. 8 Hostal. 9 Cementiri

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

•CONTEXT HISTÒRIC(TDV)

•Elements constructius de l'art romànic. A les naus laterals, la intersecció de dues voltes de canó genera la volta per aresta, separada en cada tram per arcs torals.

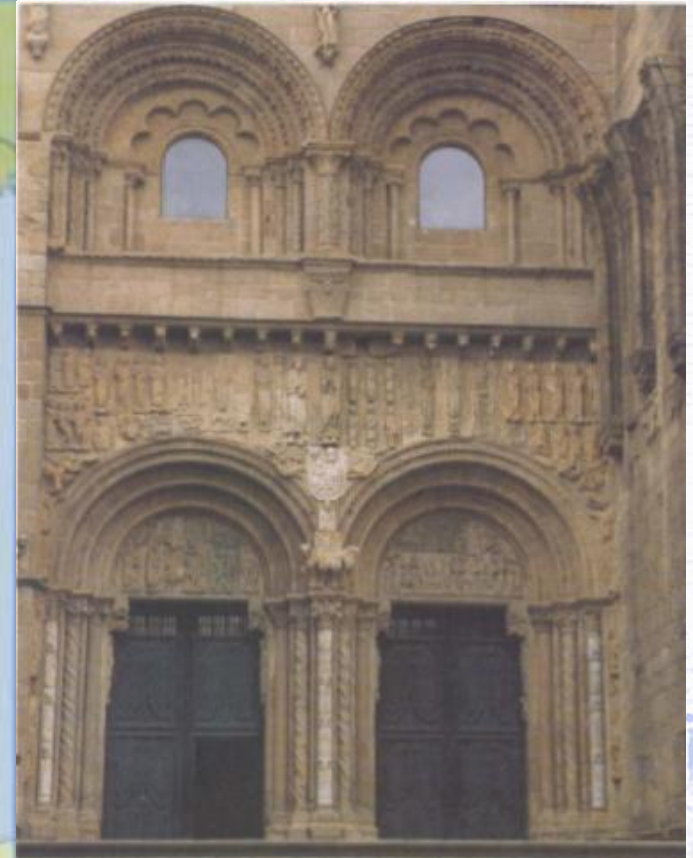
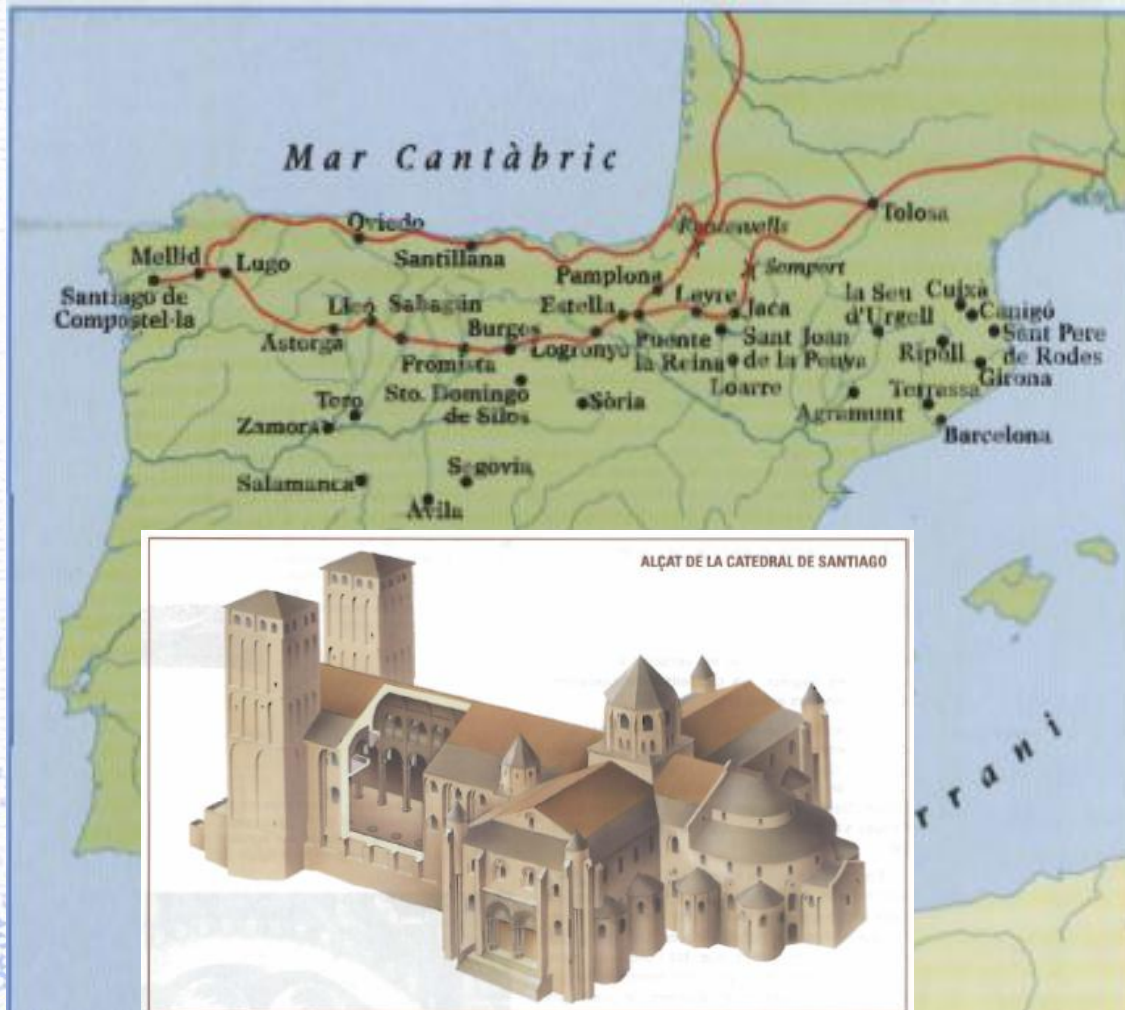

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

•CONTEXT HISTÒRIC(TD)

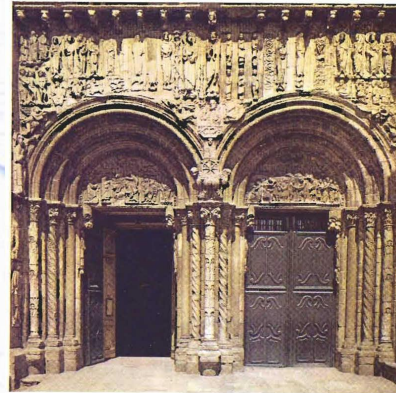
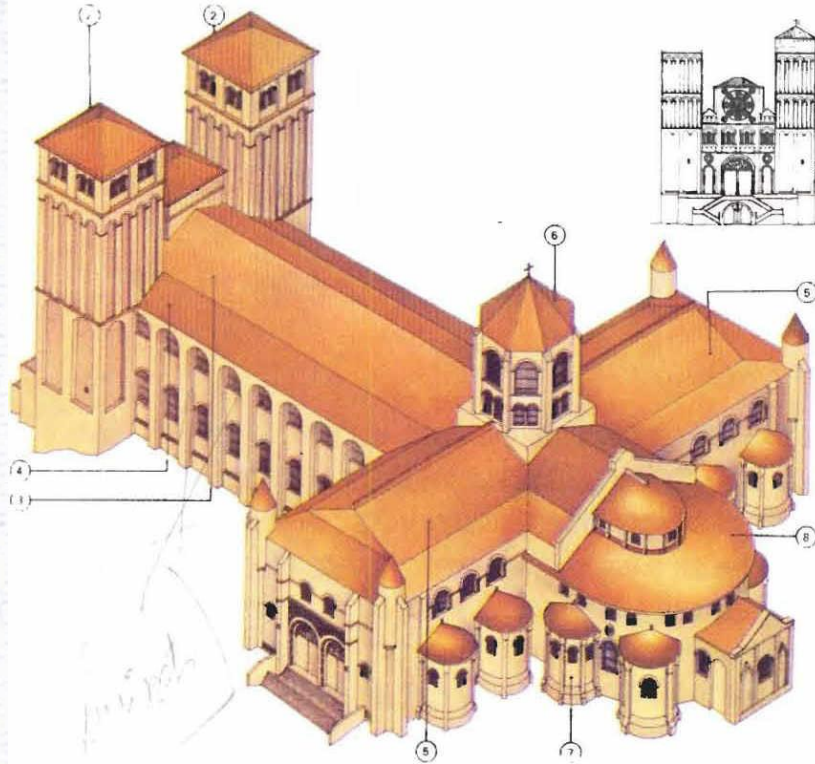
-i els camins de pelegrinatge -com el camí de Sant Jaume a Santiago de Compostel.la, que esdevenien centres d'afluència de devots per retre culte a les relíquies dels sants.

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

•CONTEXT HISTÒRIC(TDV)

•Portal de Las Platerías.
Santiago de Compostela.

•Catedral de Santiago de Compostela. Nau central.

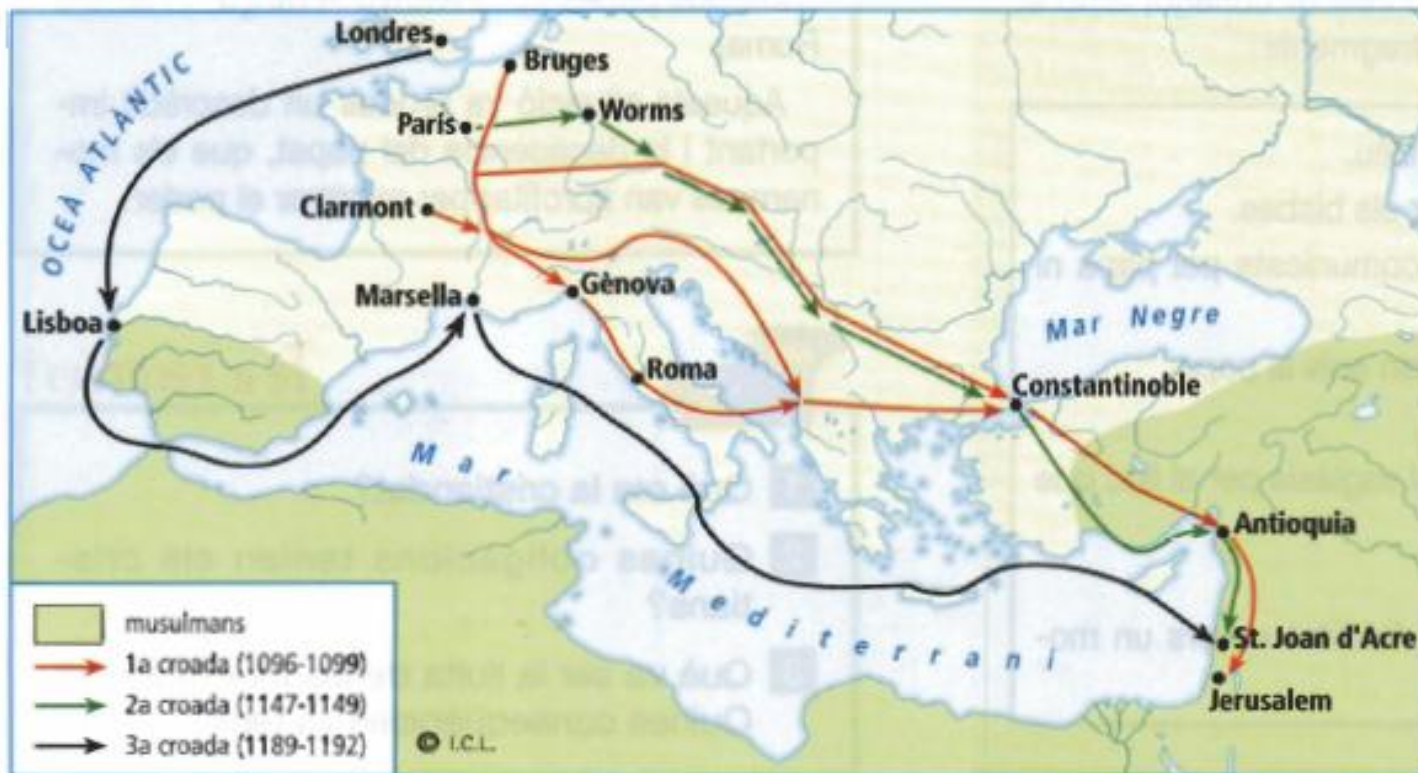

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

•CONTEXT HISTÒRIC(TD)

- † Tot plegat va afavorir la unificació estètica d'Europa.
- † L'any 1054, es va produir el cisma definitiu entre les Esglésies d'Occident -la catòlica- i d'Orient -l'ortodoxa- .
- † L'expansionisme de l'Església i la intensificació del sentiment religiós van despertar un interès per Terra Santa, que havia estat conquerida pels musulmans.

LES CROADES PRINCIPALS (SEGLES XI-XII)

† Així va sorgir el moviment de les croades, unes expedicions de cristians que van aconseguir ocupar Jerusalem i establir-hi un regne.

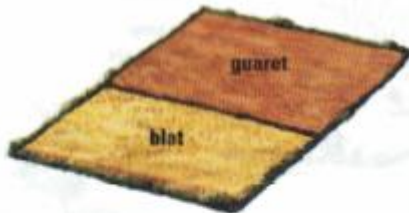
30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

•CONTEXT HISTÒRIC(TD)

Durant els segles XI i XII , a Europa, va haver-hi una certa recuperació econòmica, motivada per un tímid augment de la demografia gràcies a la millora dels conreus i a les noves tècniques de producció agrícola que s'assajaven en els monestirs.

TÈCNICA DEL GUARET

Primer any: es deixa una parcel·la sense conrear perquè el sòl es recuperi.

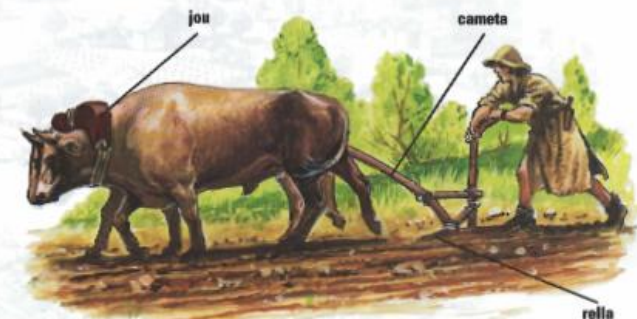
Segon any: es conrea la parcel·la que era en guaret el primer any i es deixa reposar l'altra.

Pagesos (laboradores, els qui treballen).

Monjos dedicats a l'oració i al conreu de l'hort.

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

•CONTEXT HISTÒRIC(TD)

Aquest fet també va permetre promoure una incipient activitat comercial.

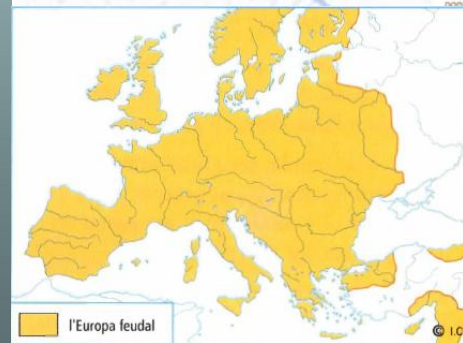
Les ciutats van començar a recuperar importància dintre d'una Europa en la qual predominava l'economia de subsistència.

Malgrat tot, però, el món conegut per l'Europa occidental no va arribar a estendre's més enllà del mar Mediterrani, de manera que la resta de territoris eren considerats llocs mítics que ningú no arribava a conèixer amb exactitud

▼ Carcassona. Flanquant la porta, es desplega un complex de torres defensives, mont.L.fes, i muralles almenades, elements defensius de les vil·les-fortalesa.

l'Europa feudal

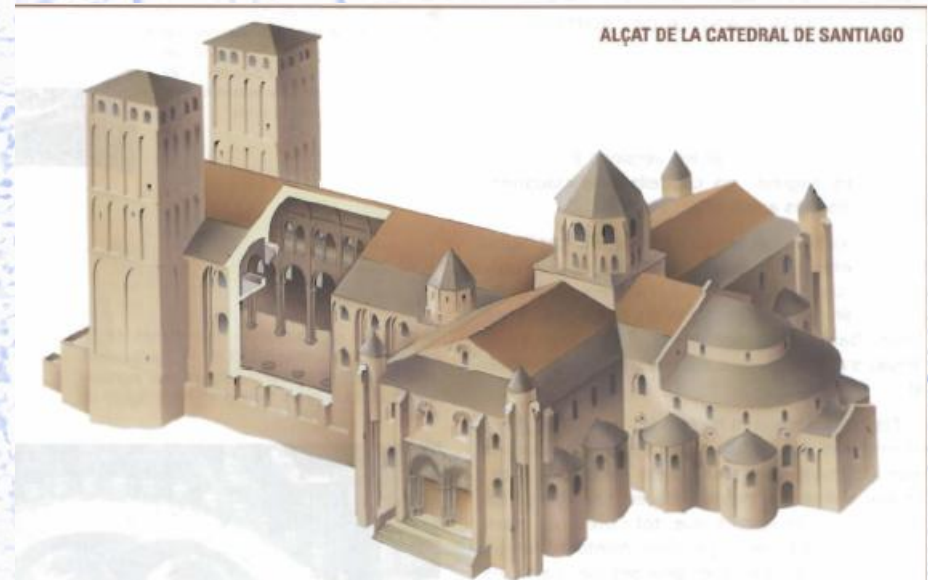
•Carcasona a França

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

•CONTEXT HISTÒRIC(TD)

✚ La catedral fou el símbol més característic i l'element vertebrador de l'economia i de la naixent cultura urbana, base del desenvolupament de la futura societat de la baixa edat mitjana.

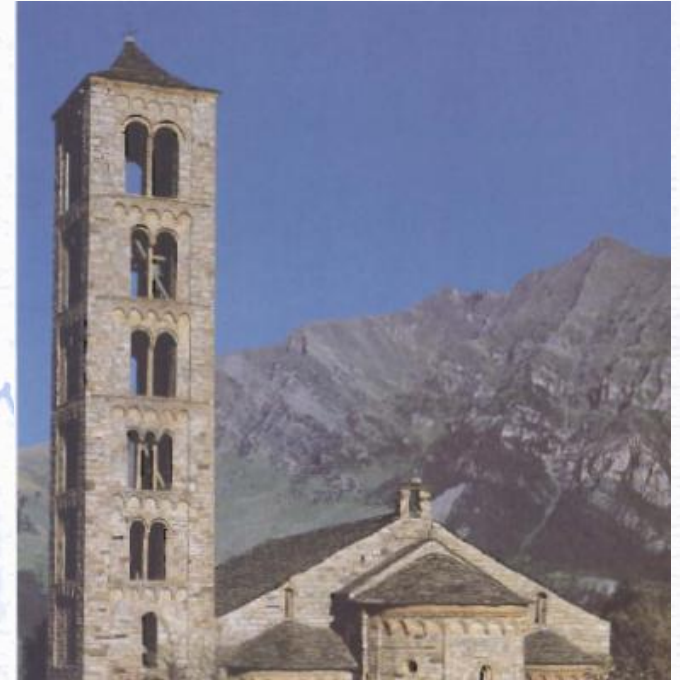
•La catedral de Vic

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

•CONTEXT HISTÒRIC(TD)

- ❖ Però tot i la importància de les grans catedrals romàniques, contradictòriament, el que ha donat més fama al romànic és la gran quantitat d'esglésies i ermites que es van erigir sobretot a les zones rurals.
- ❖ Moltes d'aquestes modestes esglésies, en quedar apartades de les rutes comercials posteriors, no van ser subjectes de renovacions, motiu pel qual han conservat l'estil molt millor que les grans catedrals, que foren reformades o substituïdes especialment durant el gòtic

La construcció que hem de comentar és (1.1.Nom). L'abadia de Sant Vicenç de Cardona (1.2.Autor). d'arquitecte: desconegut. (Comitent: vescomte Bermon) (1.3.Localització cronològica i geogràfica). Construïda entre els anys 1029 i 1040 es troba a Cardona (Bages) .És d'estil romànic català i el material utilitzat és la pedra amb un sistema constructiu arcaic i amb volta .La planta fa unes dimensions de 49 m (llarg) per 17,5 m (ample)

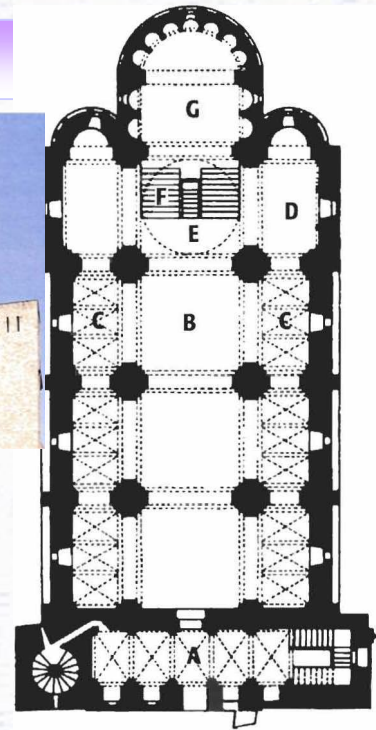
PAU/a) Situeu l'obra triada en el temps i relacioneu-la breument amb el seu context històric. [1 punt]

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

VV

(1.7.Context).

Sant Vicenç de Cardona es va construir durant l'etapa culminant de l'arquitectura del primer romànic.

Es tracta d'una església amb planta basilical i amb els volums molt ben distribuïts.

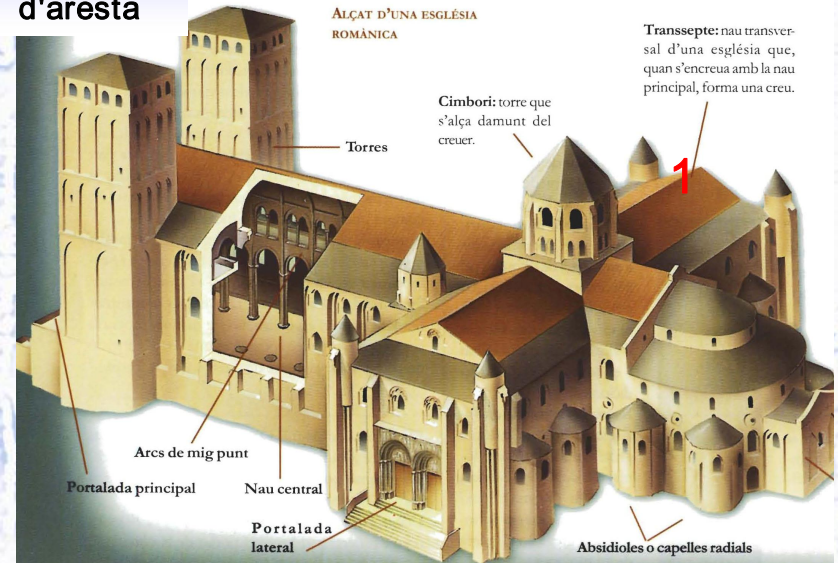
La planta es basa en una nau central i dues de laterals, transsepte(1), tres absis i una cripta.(Església o capella situada en un pla inferior al de l'església principal).

Sobre el creuer (intersecció entre la nau i el transsepte) s'alça una cúpula; els braços del transsepte i la nau central estan coberts amb volta de canó, i les naus laterals i el nàrtex (Vestíbul, pòrtic situat davant la porta d'una església) amb volta d'aresta.

volta d'aresta

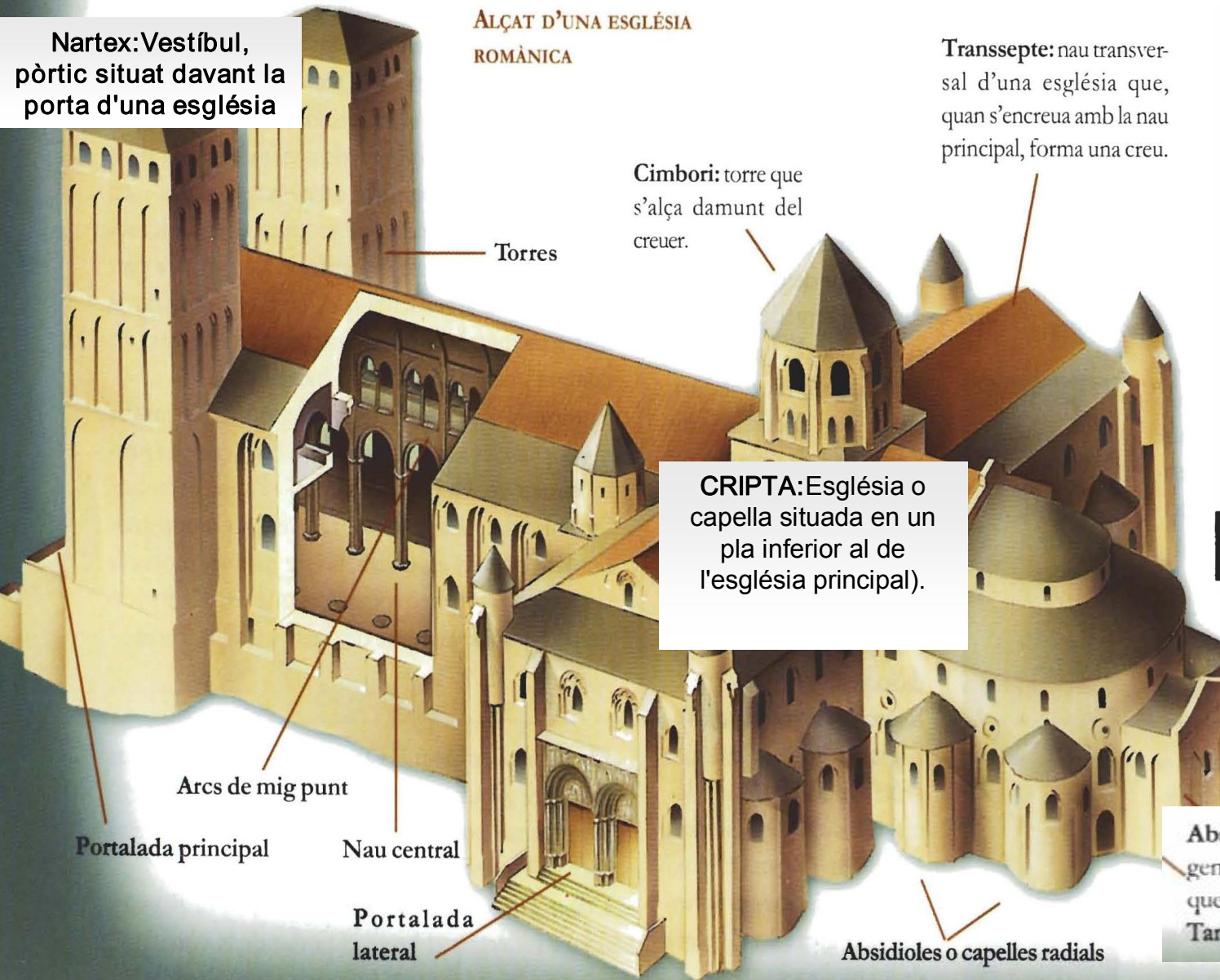
ALÇAT D'UNA ESSLÉSIA ROMÀNICA

Transsepte: nau transversal d'una església que, quan s'encreua amb la nau principal, forma una creu.

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

•CONTEXT HISTÒRIC
❖(VVVisualart)

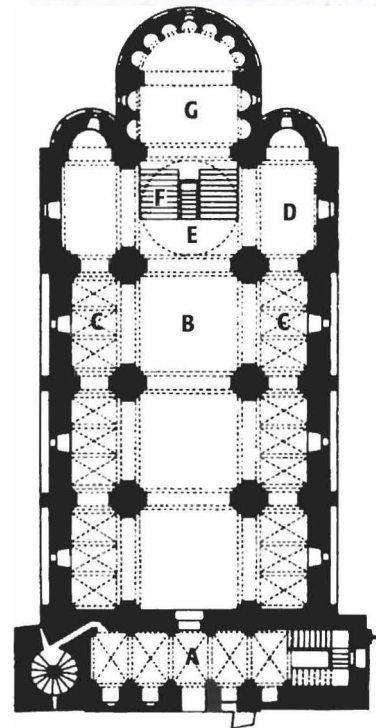
Nartex: Vestíbul, pòrtic situat davant la porta d'una església

ALÇAT D'UNA ESSLÉSIA ROMÀNICA

Transepte: nau transversal d'una església que, quan s'encreua amb la nau principal, forma una creu.

Cimbori: torre que s'alça damunt del creuer.

CRIPTA: Església o capella situada en un pla inferior al de l'església principal).

Absis: part d'una església, generalment de planta semicircular, que sobresurt de la façana posterior. També es coneix com «àbsida».

Torres

Arcs de mig punt

Portalada principal

Nau central

Portalada lateral

Absidioles o capelles radials

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

PAU/a) Situeu l'obra triada en el temps i relacioneu-la breument amb el seu context històric. [1 punt] (Ecir)

A la meitat occidental d'Europa l'art evoluciona d'una manera singular a partir de la caiguda de l'Imperi Romà.

La irrupció dels pobles bàrbars i l'extraordinari pes de l'Església catòlica faran que les noves obres derivin cap a una expressió artística marcada per la importància de l'empremta espiritual i les referències llunyanes de la tradició clàssica.

Originàriament, serà un art de formes disperses en una Europa dividida que aconseguirà un grau de coincidència internacional que provocarà els dos grans moviments artístics cristians del món medieval: el romànic i el gòtic.

Tapis de la Creació.
Catedral de Girona. ss.
XI-XII

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

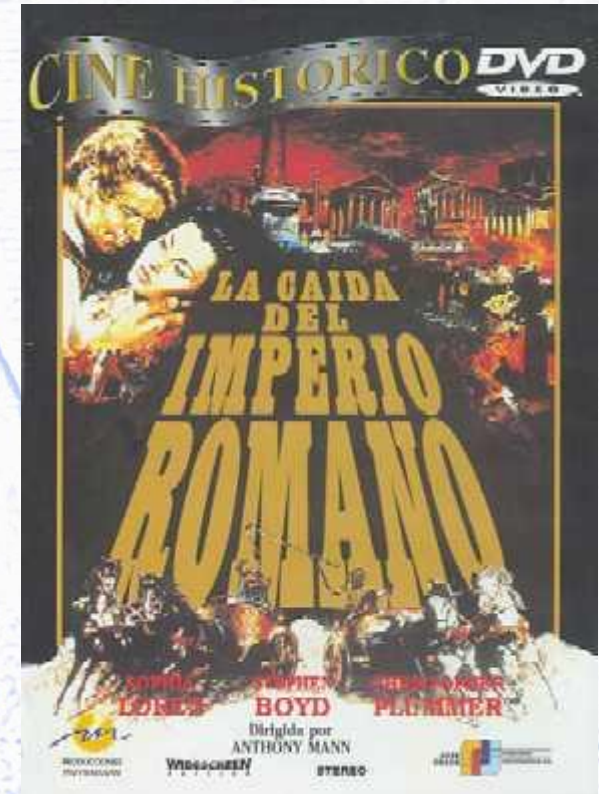
PAU/a) Situeu l'obra triada en el temps i relacioneu-la breument amb el seu context històric. [1 punt] (Ecir)

La caiguda de l'Imperi Romà d'Occident i la següent invasió dels pobles bàrbars no va suposar, ni de bon tros, una ruptura dràstica entre ambdues etapes.

Els pobles germànics es van precipitar sobre les ruïnes de la vella Roma, com a hereus de les seves institucions i de la seva cultura, i, en realitat, com a continuadors d'una situació social i econòmica que s'arrossegava des de la crisi del s. III

Tapís de la Creació. Catedral de Girona. ss. XI-XII

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

PAU/a) Situeu l'obra triada en el temps i relacioneu-la breument amb el seu context històric. [1 punt] (Ecir)

Quan es parla de l'alta edat mitjana i de *l'època de les invasions*, cal insistir que molts dels elements que caracteritzaven el Baix Imperi encara són vigents, i en el camp artístic també.

No obstant això, hi ha dos fenòmens que són els que introdueixen les diferències que permeten distinguir ambdós períodes:

la mateixa aportació dels **pobles germànics**

el pes inqüestionable que té **l'Església** en tots els camps, també en el cultural i artístic.

Esglésies visigòtiques
Terrassa@

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

PAU/a) Situeu l'obra triada en el temps i relacioneu-la breument amb el seu context històric. [1 punt] (Ecir)

La invasió dels pobles bàrbars comporta:

1. Un procés de **regionalització**, que disgregarà en nombrosos entorns les creacions de cada poble.

2. La traducció dels models romans amb les seves **tècniques**, a vegades **deficients**, i la interpretació sempre amb **influències autòctones** i amb una inevitable temptació per la **simplificació** i per l'**esquematzació**, conseqüència, també, de la seva precarietat econòmica i necessària economia de mitjans.

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

PAU/a) Situeu l'obra triada en el temps i relacioneu-la breument amb el seu context històric. [1 punt] (Ecir)

Per sobre de l'atomització de l'art de l'època hi ha el poder unificador de l'Església: el sentiment religiós és el que atorga un sentit homogeni a tot l'art medieval

L'Església imposa una **política cultural i artística**, l'Església assumeix el paper **formatiu i divulgatiu** de la societat, i és ella també la que assumeix el lideratge **en el mecenatge artístic**, perquè era un poder real que econòmicament s'ho podia permetre i perquè trobava en l'art un element propagandístic.

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

PAU/a) Situeu l'obra triada en el temps i relacioneu-la breument amb el seu context històric. [1 punt] (Ecir)

La severitat religiosa. L'art romànic

Al voltant de l'any mil Europa entra en una nova fase de la seva història.

Una sèrie de circumstàncies estableixen políticament el continent, el preserven de noves invasions i de lluites internes, i s'afavoreix així el creixement demogràfic i la divisió de terres.

S' imposa definitivament el poder feudal i l'Església manté la seva importància social i econòmica.

Es produeix un renaixement de l'activitat artística que té com a particularitat la seva *unitat formal* enmig d'un continent políticament dividit, però que manté, com passava en segles anteriors, una total vinculació a la *temàtica religiosa*.

El romànic representa el *primer estil internacional* que es desenvolupa a Europa des de la caiguda de Roma . La seva cronologia, segons els països, data entre els segles x i XIII, i s'estableixen una sèrie d'etapes consensuades.

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

La severitat religiosa. L'art romànic

PAU/a) Situeu l'obra triada en el temps i relacioneu-la breument amb el seu context històric. [1 punt] (Ecir)

CONTEXT HISTÒRIC:

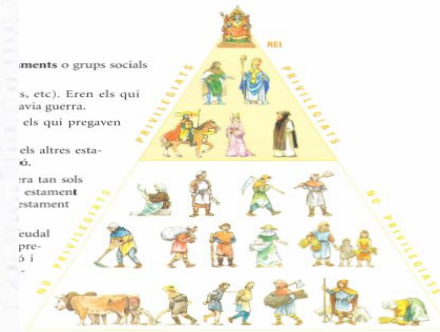
El sistema feudal. Rígida jerarquitzaació social que suposa a tot Europa la preeminència de la noblesa i del clero, el poder polític i econòmic dels quals els converteix en mecenes artístics, d'una sensibilitat anàloga a tot el continent.

L'expansió monàstica. Els ordes religiosos assoleixen un poder econòmic i un prestigi polític que els permeten una expansió més enllà dels seus nuclis d'origen.

Els pelegrinatges són un fenomen unificador de l'art de l'època, vinculat al total protagonisme polític i econòmic de l'Església.

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

PAU/a) Situeu l'obra triada en el temps i relacioneu-la breument amb el seu context històric. [1 punt] (Ecir)

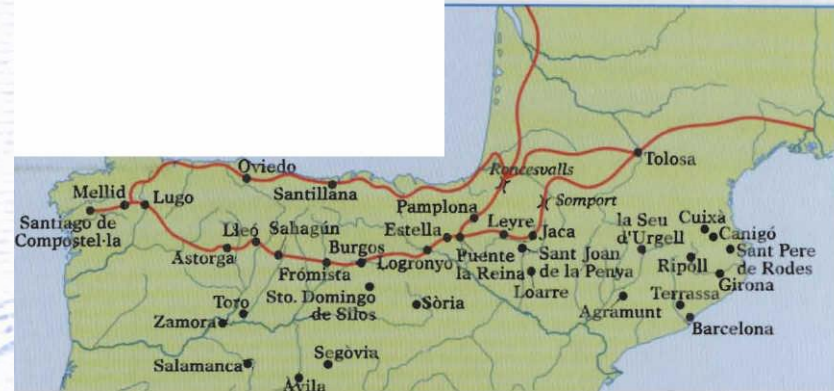
L'èxit dels pelegrinatges rau en dos fets importants :

La devoció per les relíquies i per les tombes de sants i màrtirs, que proliferen per onsevulga i serveixen de reclam per als pelegrins.

El fervor religiós d'una majoria de població europea, que, en una època de major estabilitat política i econòmica, s'anima joiosa a viatjar per conèixer aquestes relíquies i santuaris, la qual cosa contribueix a la creació de «*camins de pelegrinatge*», que actuen com a magnífics camins de difusió artística i cultural.

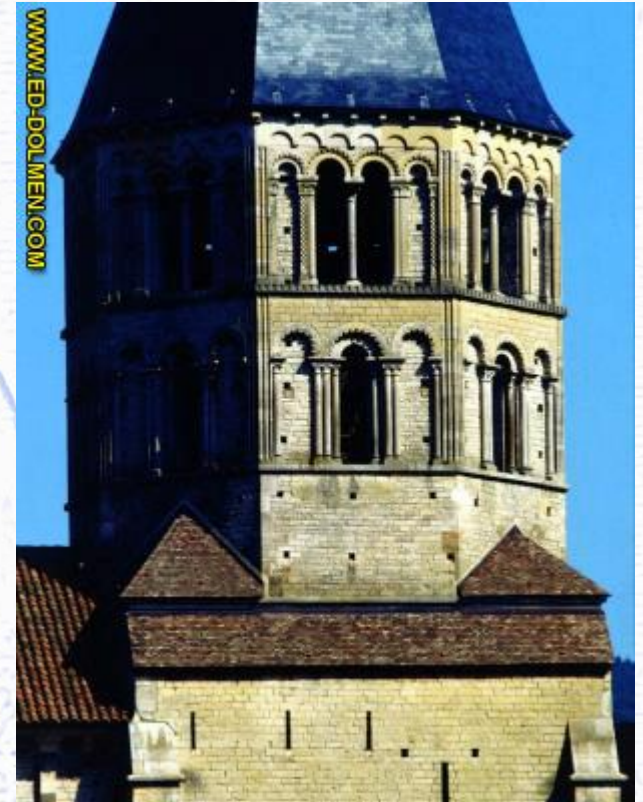

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

PAU/a) Situeu l'obra triada en el temps i relacioneu-la breument amb el seu context històric. [1 punt] (Ecir)

Altres causes que també van influir en aquest sentiment d'unitat religiosa va ser la **reforma gregoriana**, que va imposar un criteri litúrgic semblant en tota la cristiandat, i el fenomen de les **croades**.

Tapis de la Creació. Catedral de Girona. ss. XI-XII

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

L'arquitectura romànica

PAU/a) Situeu l'obra triada en el temps i relacioneu-la breument amb el seu context històric. [1 punt] (Ecir)

És una **arquitectura religiosa**, definida per dos principis bàsics que en determinaran l'estil: la monumentalitat i la perdurabilitat, que obliguen a un tipus d'arquitectura sòlida i duradora.

La monumentalitat respon a l'interès per imitar els grans edificis romans, la grandesa dels quals serviria, també, per divulgar la importància de l'Església. Pel això, els seus temples tendeixen gradualment cap a la grandiositat.

La perdurabilitat és lògica en una arquitectura la promotora de la qual, la religió cristiana, es considera la religió eterna. Per això els seus edificis també ho han de ser, i així es fan servir tècniques que els facin duradors i no efímers. Per això mateix, també es refusa l'Ús de la fusta i dels materials lleus. El romànic construeix amb

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

TD

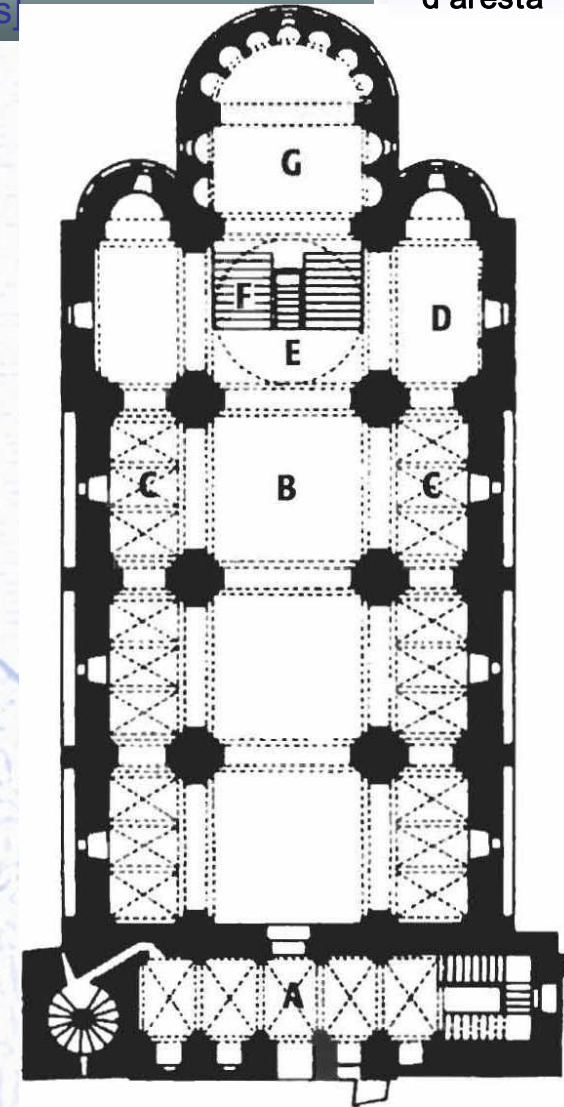
(22/1)

volta
d'aresta

•PAU/b) Digueu a quin estil pertany l'obra que heu triat i descriu els elements més importants d'aquest estil. Comenteu-ne l'estructura i els espais. Utilitzeu els aspectes visibles de l'obra per donar suport a la vostra descripció. [2,5 punts]

- (2.1.Planta-espai.) Planta basilical (22/1) de tres naus culminades amb tres absis. La nau central (B) és dues vegades més ampla que les laterals (C) i el transsepte gairebé no sobresurt (D); per això diem que és de planta basilical en comptes de creu llatina. En la intersecció entre la planta basilical i el transsepte s'alça una cúpula (E) sobre trompes (22/4). El presbiteri (G) es troba una mica elevat perquè, a sota, hi ha una cripta a la qual s'accedeix per unes escales (F); és de tres naus iguals suportades per sis columnes i la coberta és de voltes d'arestes. A l'entrada del temple hi ha un atri (A) o nàrtex cobert. també, amb volta d'aresta.

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

TD

(2.2.Elements de suport i suportats.)

Els pilars cruciformes que recullen la forma tant dels arcs torals de les naus com dels arcs formers.

Volta de canó sostinguda per arcs torals a la nau central, i voltes d'aresta per a les laterals sostingudes també per arcs torals.

Cripta de Sant Vicenç de Cardona .
La claredat de planta d'aquesta cripta formava l'espai propici per a les celebracions litúrgiques relacionades amb les relíquies que s'hi conservaven,

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

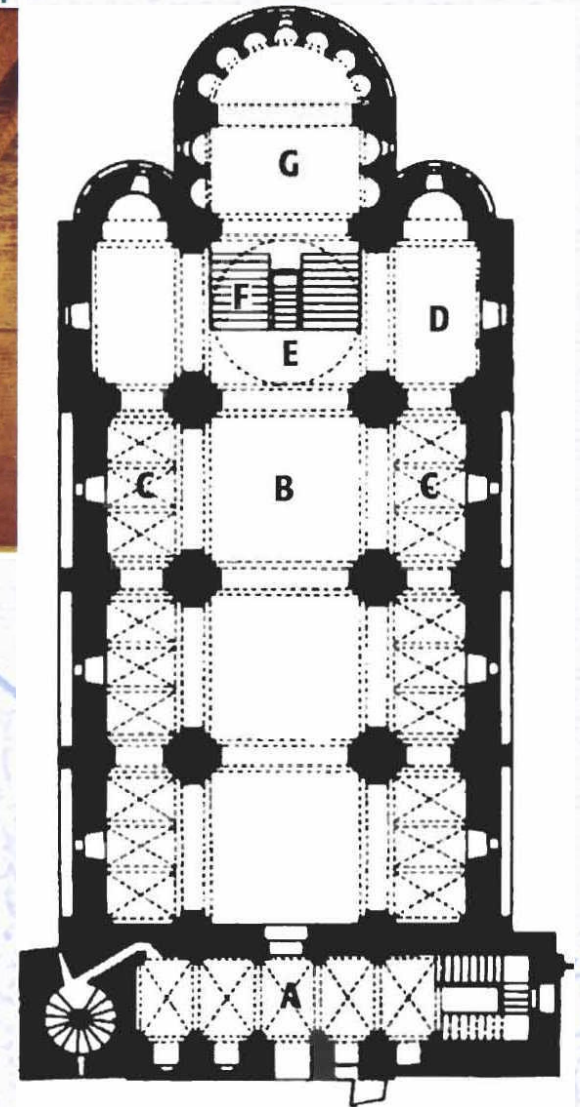
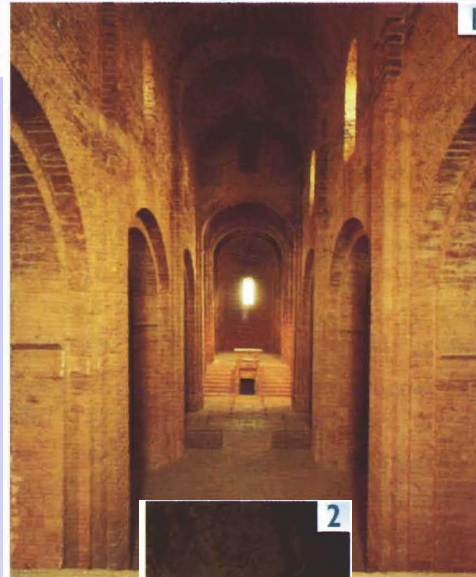
VV

(2.2.Elementes de suport i suportats.)

Sant Vicenç de Cardona oferí interessants solucions plàstiques i funcionals que eren noves tant a Catalunya com a la Península.

L'edifici se suporta mitjançant murs i pilars que exhibeixen formes complexes.

Els pilars de la nau principal **1**, a les bandes laterals, són decorats amb arcs de ressalt; i els costats frontals, tant el que dóna a la nau central com el que dóna a la lateral, també mostren volades doblement esglaonades, de manera que la posterior finalitza just a sobre de les arcades i l'anterior aguanta la volta de canó **2**.

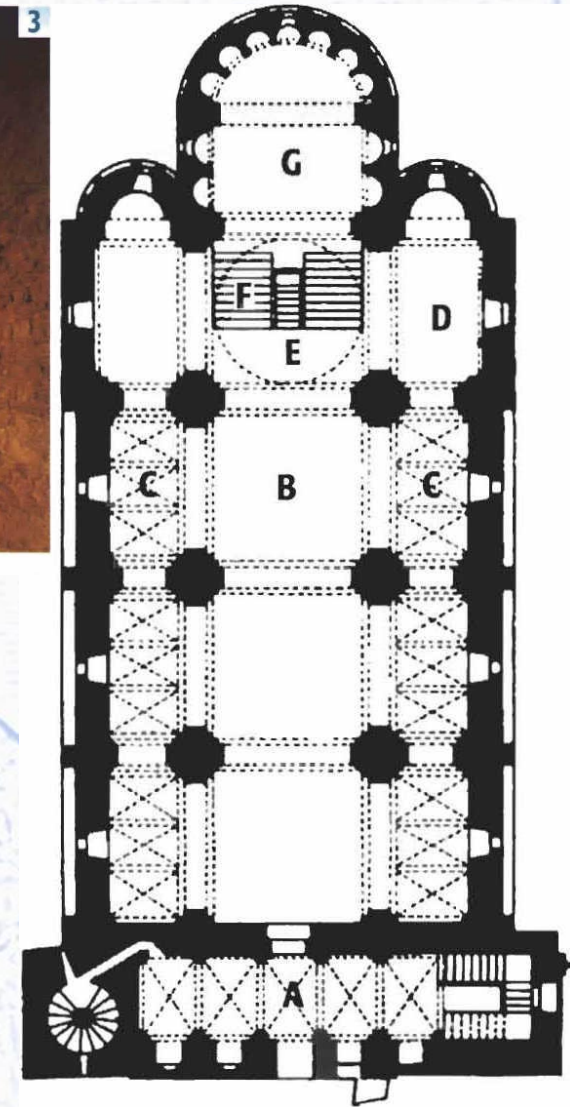
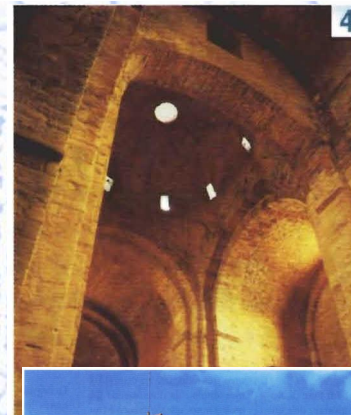
30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

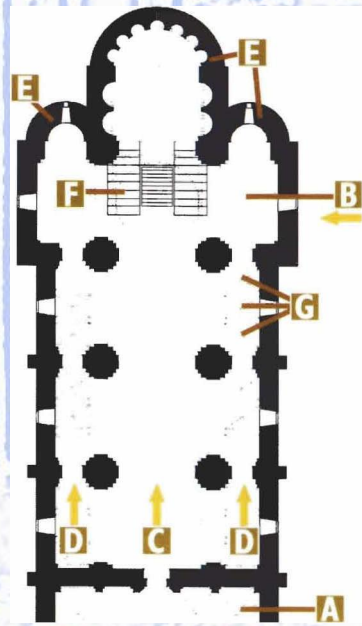
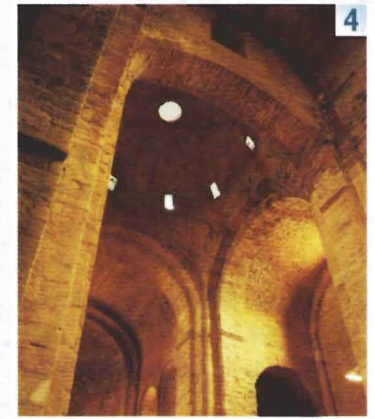
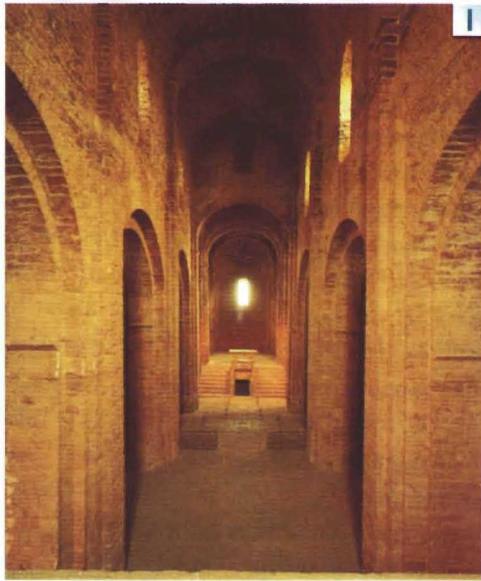
VV

(2.2.Elementes de suport i suportats.) Cada tram de volta de canó de la nau central es correspon amb tres petites voltes d'aresta a les naus laterals **3 (G)**, una fórmula que s'aplicava per primera vegada a l'arquitectura hispànica.

L'edifici és, doncs, pràcticament voltat: la nau central, les laterals i els braços del transsepte són coberts amb volta de canó o d'aresta, i el creuer té una bella cúpula **4** sobre petxines amb petites finestretes a la base; es tracta de la mostra d'aquestes característiques més antiga que existeix a Catalunya i a la Península.

La cúpula es veu des de fora com un cimbori octagonal que contribueix a il·luminar l'interior i alhora dóna elegància al conjunt exterior

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

WV

(2.3. Espai exterior i interior.)

L'exterior ofereix una imatge de volums ordenats segons una senzilla organització geomètrica.

S'hi poden veure diversos elements en forma de prisma que tenen una relació amb la disposició interior: el cimbori octagonal **5** correspon a la cúpula;

els tres semicilindres **6**, als absis; i els paral.lelepípedes, als braços del transsepte i a les naus **7** .

Les parets externes de les naus laterals i les façanes del transsepte estan ornades amb parelles d'arcuacions i amb lesenes -faixes verticals que sostenen arcades- que subratllen l'alçada de l'edifici.

Hi destaca el predomini absolut de la línia recta, excepte en absis i finestres, que tenen una forma allargada i culminen en semicircumferències.

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

VV

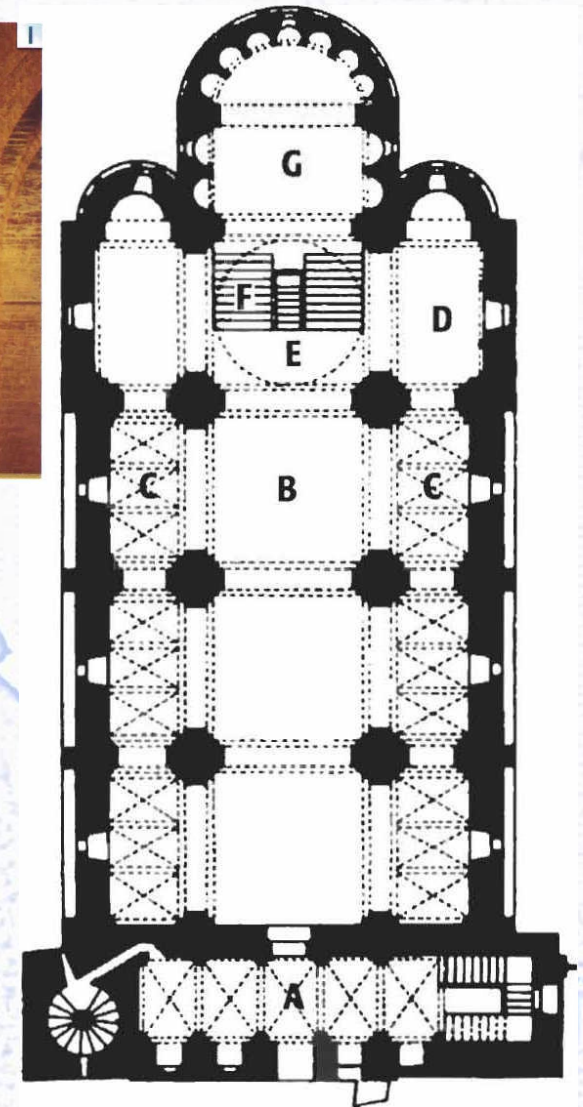
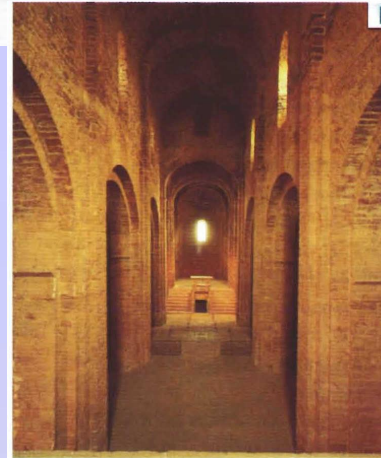
(2.3. Espai exterior i interior.)

A l'interior, en canvi, destaquen les línies corbes generades per les voltes i pels arcs.

L'edifici és precedit d'un atri o nàrte(A) que s'estén per la façana de ponent i és cobert amb volta d'aresta.

L'interior de l'església és distribuït amb molta claredat i està molt ben definit espacialment.

El temple manté la configuració de basílica amb un transsepte (B) una mica més ample que les naus, però que no deixa de ser curt i que gairebé no sobresurt de la planta.

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

VV

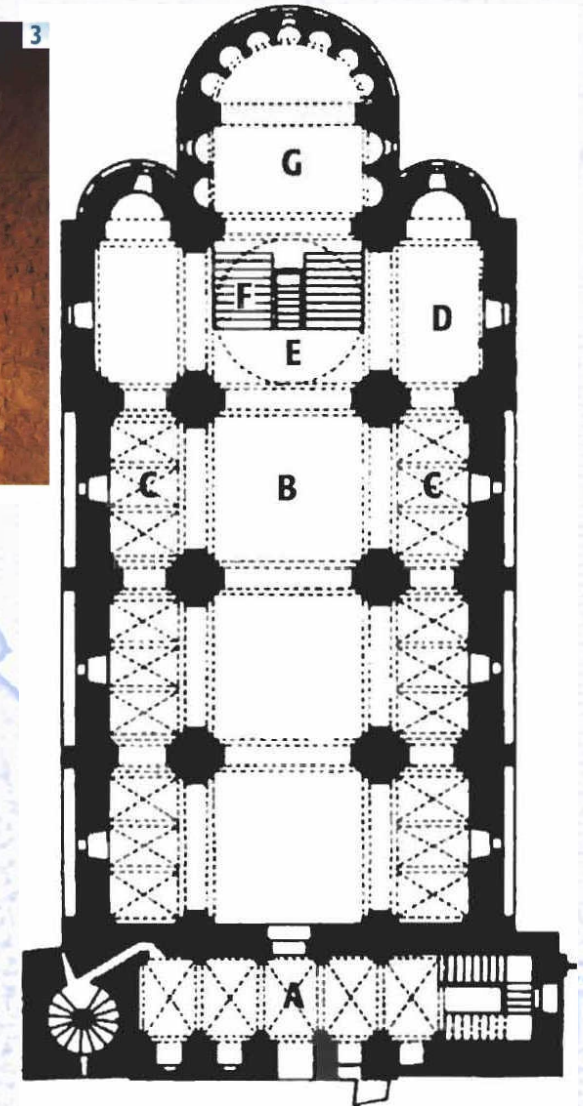
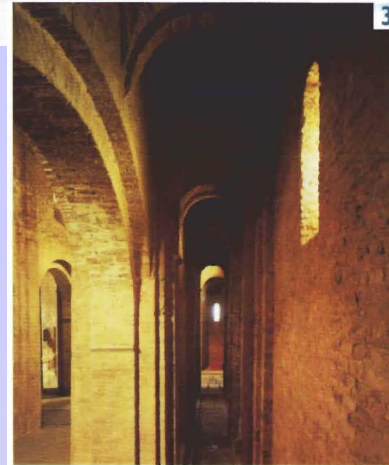
(2.3. Espai exterior i interior.)

La nau central (C) fa més del doble d'amplada que les naus laterals (D), que són estretes, més baixes i estan ben sep-rades de la primera.

La diferència d'alçada entre la nau central i les laterals va permetre obrir finestrals que donen lluminositat a l'edifici i n'alleugereixen l'espai.

A més, a causa de l'estretor, les naus laterals contribueixen a accentuar l'amplitud de la nau central.

Les tres naus desemboquen, a la capçalera, en tres absis semicirculars (E). L'absis central allotja el pres-biteri - indret on hi ha l'altar

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

VV

(2.3. Espai exterior i interior.)

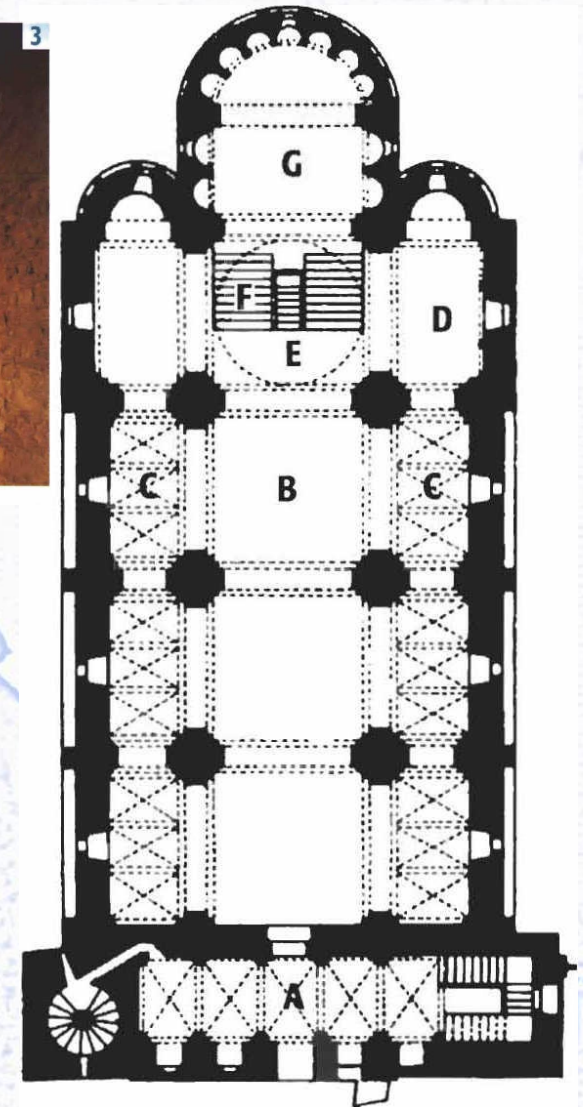
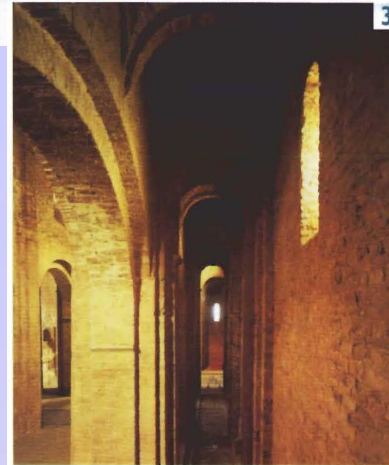
L'absis central allotja el presbiteri - indret on hi ha l'altar major-, que és situat en un nivell més elevat i al qual s'accedeix a través de l'escalinata del creuer (F) distribuïda a ambdues bandes de l'entrada a la cripta.

La cripta és construïda a partir de voltes d'aresta i arcs transversos.

Les tres naus de la cripta ocupen l'àrea de sota el creuer i l'absis central;

Per augmentarne l'espai i la llum que hi arriba es van utilitzar columnes amb capitells senzills en comptes de pilastres.

A la cripta s'hi guardaven, en un principi, les relíquies

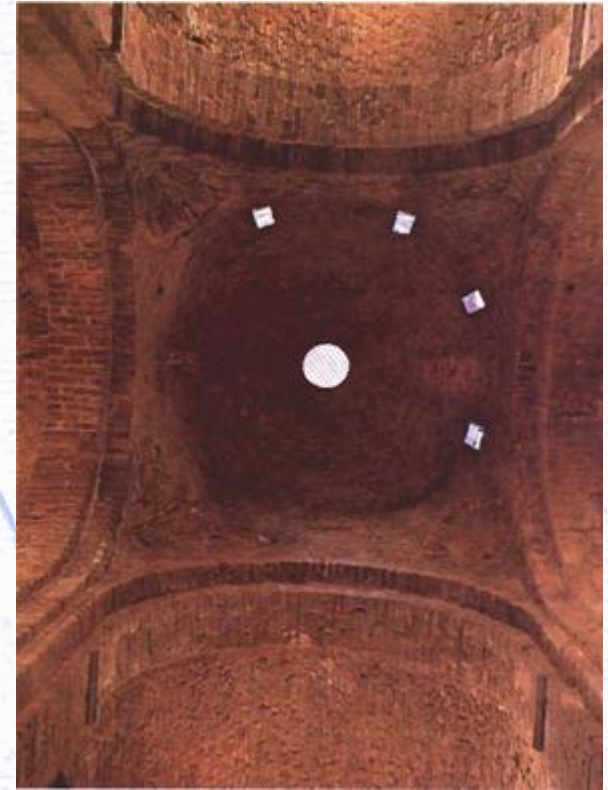

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

TD

- (2.4.Espai interior:Il.luminació.)
- La diferència d'alçària entre la nau central i les laterals permet que, sobre els arcs formers i l'arrencada de la volta de canó, hi hagi grans finestrals que permeten una bona entrada de llum, reforçada per les obertures de les naus laterals
- A l'arrencada de la cúpula hi ha dotze finestres que la il·lu minen i un òcul central.

Cúpula de Sant Vicenç Cardona (Bages).

Fora de casos aïllats, les cúpules romàniques s'aixecaven sobre trompes a difèrència dels edificis bizantins, que ho feien sobre petxines .

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

TD

(2.5.elements decoratius.)

En el temple no hi ha cap tipus de decoració escultòrica que no siguin els mateixos elements arquitectònics.

Així, doncs, exteriorment n'hi ha prou amb els sortints de les bandes llombardes i els arcs cecs per crear ritmes estructurals als murs de carreus .

A l'interior, la compartimentació de les naus a través dels arcs torals -recollrts estructuralment en els pilars- crea un joc de línies rectes i corbes molt suggeridor .

Cal dir, doncs, que un dels elements importants d'aquesta joia del romànic és, justament la sobrietat decorativa.

LA MOLA (ST.LLORENÇ DE MUNT)

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

TD

(2.6.Estil)

 Sant Vicenç de Cardona és un dels edificis més reeixits de tot el romànic, tant català com europeu, per la utilització de la volta de canó i d'aresta amb els arcs de mig punt, així com per la planta basilical amb el transsepte i la cúpula alçada sobre trompes.

 La sobrietat decorativa amb absència d'escultures i els elements llombards situen el conjunt arquitectònic dintre del sobri romànic meridional.

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

(2.6.Estil)

 Sant Vicenç de Cardona no va ser pensat a escala humana, ans al contrari.

 Els dinou metres d'alçada d'aquest temple, units a l'elevació de la muntanya on es troba, asseguraven que impressionaria tothom qui s'apropés.

 L'església ressalta considerablement, però, tot i això, s'integra en l'entorn perquè la pedra amb què va ser construïda fou extreta de la rodalia.

 L'edifici resulta imponent però extremament sobri en la decoració -a la part externa destaquen les bandes llombardes i les finestres cegues- i presenta una estructura de volums molt coherent, tant a l'interior com a l'exterior.

 El presbiteri, elevat sobre la cripta, segueix un model comú a l'arquitectura carolíngia.

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

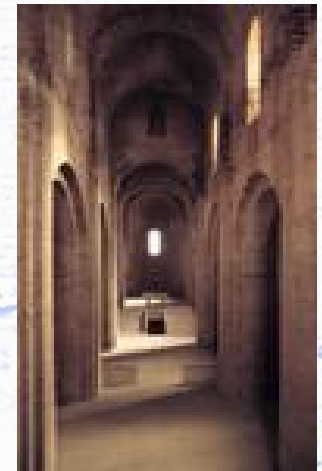
TD

PAU/ c) Resumiu el significat i la funció de l'obra triada. [1,5 punts]

(3.1.Funció-forma)

 La importància de la ciutat de Cardona en la Catalunya feudal requerí una construcció prou gran per acollir els fidels en els actes litúrgics.

 La modulació de l'espai interior ajuda a donar claredat estructural a l'edifici

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

VV

PAU/ c) Resumiu el significat i la funció de l'obra triada. [1,5 punts]

(3.1.Funció)

Aquest conjunt arquitectònic va ser construït per servir d'edifici de culte.

La comunitat canònica s'hi havia establert l'any 1029; però el monestir i l'església, a causa de la seva situació en un lloc estratègic, van ser convertits en caserna l'any 1794

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

TD

PAU/ c) Resumiu el significat i la funció de l'obra triada. [1,5 punts]

(3.2.Elements simbòlics)

La situació estratègica del temple, que dominava el pas de les valls del Cardener en un moment en què la frontera entre Catalunya i al-Àndalus encara no s'havia estabilitzat, permetia conferir a l'església un símbol clar del domini de les terres i de les mines de sal per part tant dels senyors feudals com de l'Església.

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

WV

PAU/ c) Resumiu el significat i la funció de l'obra triada. [1,5 punts]

(3.2.Elements simbòlics)

Es tracta d'una antiga abadia canònica situada a Cardona.

Les primeres notícies de l'església daten del 980 i es refereixen a diversos clergues que hi vivien comunitàriament.

De tota manera, se sap que l'any 1000 estava molt abandonada.

La comunitat es reactivà a partir de l'any 1019, en què el vescomte Bermon, assessorat per l'abat Oliba, va instaurar la regla canònica d' Aquisgrà i hi posà al capdavant l'abat Guillem.

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

WV

PAU/ c) Resumiu el significat i la funció de l'obra triada. [1,5 punts]

(3.2.Elements simbòlics)

L'actual església, al costat del castell comtal, es va acabar de construir l'any 1040.

Al final del segle XI la comunitat esdevingué una canònica augustiniana; la formaven un abat, dotze canonges i diversos sacerdots.

Va conviure en el monestir fins a l'any 1592, en què l'església fou secularitzada i es convertí en col·legiata secular regida per un abat.

Sant Vicenç de Cardona fou un encàrrec personal del vescomte Bermon.

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

TD

PAU/ c) Resumiu el significat i la funció de l'obra triada. [1,5 punts]

- (3.3. Relació època-construcció) L'inici del segle XI va relacionat amb una consolidació de Catalunya enfront d'al-Àndalus.
- Els comtes catalans es van alliberant del pagament d'impostos (pàries) als musulmans i això coincideix amb una esplendor constructiva, al capdavant de la qual trobem la figura de l'abat Oliba, que va dirigir construccions i reformes, seguint els models llombards, en els grans monestirs catalans -Sant Pere de Rodes Ripoll i Cuixà- i en moltes seus de Catalunya com, per exemple, la de Vic.
- Quant a Cardona, també s'aprofità la presència dels mestres llombards, gràcies a l'assessorament de l'abat Oliba; l'edifici, tanmateix, va ser sufragat pel vescomte de Cardona, Bermon.

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

TD

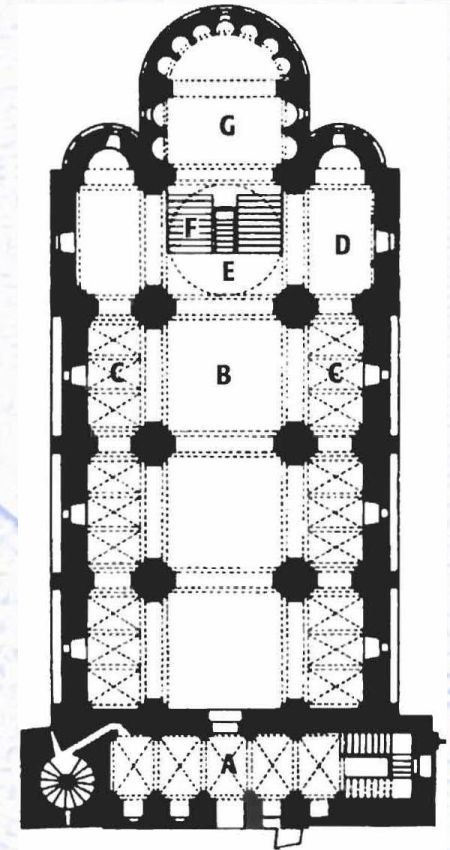
(3.4.Transcendència de l'obra.)

La canònica de Sant Vicenç de Cardona és un dels models del romànic català per la seva perfecció estructural i estètica i, també, perquè era un punt de referència pel fet d'estar situada en un dels llocs importants de la Catalunya del moment: les mines de sal.

Aquest edifici defineix i sintetitza perfectament, doncs, el romànic de Catalunya i és la mostra més reeixida dels nous corrents constructius locals que s'havien iniciat al s. XI, i es separen del de Sant Pere de Rodes (0625).

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

- ✓ *Enllaços Art Romanic:*
- ✓ Galeria d'imatges:[1](#)
- ✓ [J@rrimad1](#)
- ✓ Vocabulari bàsic de l'art
[@RIERA](#)
- ✓ [@sescanue 1](#)
- ✓ La mola Monestir [1](#) [2](#)

30.SANT VICENÇ DE CARDONA(?)(1029-1040)

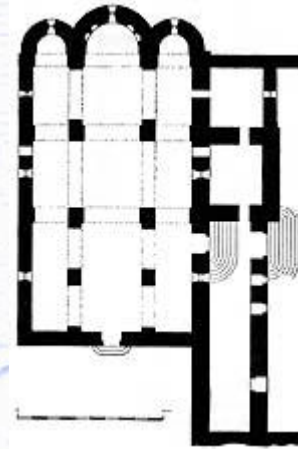
MONESTIR DE LA MOLA:1000 ANYS D'HISTORIA @

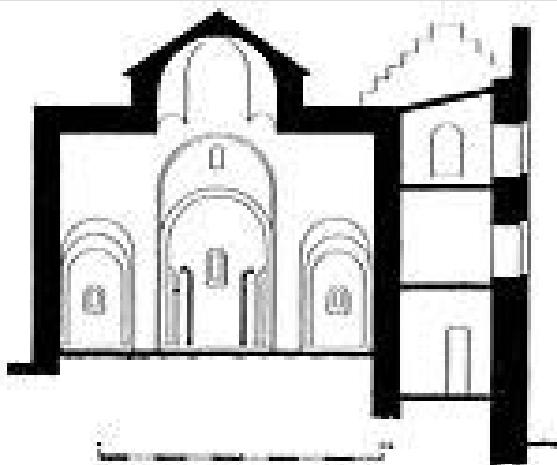
. El monestir de Sant Llorenç,(...) tots els vells documents diuen que era del terme de Terrassa, en especial el document del 1013 pel qual l'abat de Sant Cugat Guitard permuta amb els comtes Ramon Borrell i Ermessenda el monestir de Sant Llorenç per diner i terres a Vilamilanys,

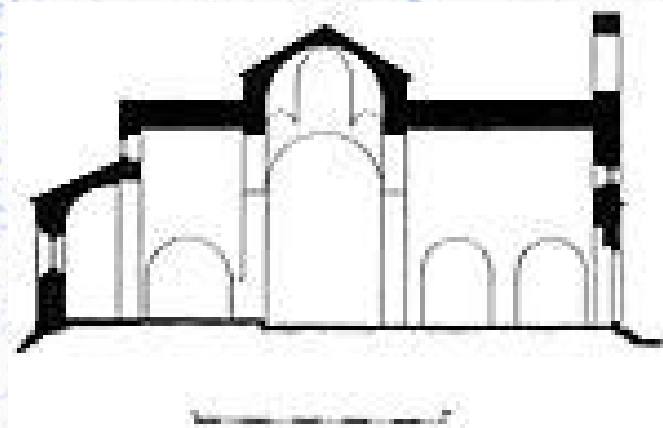
Per si hi faltés corroboració, un document del 1049 diu que el terme del castell de Terrassa confrontava amb els termes de Mura, Granera i Gallifa.

(1) Planta de l'església del monestir

(4) Secció Longitudinal

(2) Secció Transversal (I)